

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Λ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140 — ΤΗΛ. 718-308

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1981

ΑΡΙΘ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησία καὶ Θεολογικὲς Σχολές. — Κων. Γ. Μπόννη, Ἀκαδημαϊκῶ, Ὁμοτ. Καθηγ. Παν(μίου) Ἀθηνῶν, Ἀποστολικοὶ Πατέρες, Ἰγνατίου Ἀντιοχείας Ἐπιστολαί, Β' Μαγνησιεύσιν Ἰγνάτιος. — Ἀλήθειες μὲ λίγα λόγια. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Πρωτάνεως τοῦ Παν(μίου) Ἀθηνῶν, Ἡ ἐλληνορθόδοξη ἀνθρωπιστικὴ παράδοση ὡς θεμέλιο τῆς Εὐρώπης. — Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου Κ. Στύλιου, Τὸ σύγχρονον ἀστικὸν περιβάλλον ὡς ποιμαντικὸν πρόβλημα. — π. Στεφάνου Πουλῆ, Ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπεριόριστη. — Δημόσθ. Σαβράμη, Καθηγ. Παν(μίου), Τὸ θερησκευτικὸ βιβλίον. — π. Φιλοθέου Φάρο, Ὅταν —οἱ γονεῖς— ἀκαίρως τιζητῶσι... οὐκ ἀσφελὲς πείθεσθαι. — Μητροπ. Γόρτυνος Θεοφίλου, Ἡ παπαδιά μας. — Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ὁ Ἀγιορειτικὸς Τύπος (Δ'). — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Ἀσκοῦν οἱ χιλιαστὲς προσηλυτισμό; — Ἰω. Φουντούλη, Καθηγ. Παν(μίου), Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἐπίκαιρα. — Τὸ Βιβλίον. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Μνήμη Ἱεροῦ Φωτίου — Εἰδήσεις. —

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασίου 1 — Ἀθῆναι 140. Προϊστ. Τυπογραφείου Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία τίμησε καὶ φέτος τὴν ἀκαδημαϊκὴν Θεολογία, ἀναγνωρίζοντας τὴ σημασία τῆς παρουσίας της στὸν ἐκκλησιαστικὸ καὶ πανεπιστημιακὸ χῶρο. Ἀνωτέρω στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν κοινὴ Συνάντηση Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Θεολογικῆς Σχολῆς (6 Φεβρουαρίου). Προεδρεύει ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ. Ὁ κ. Ἡλίας Οἰκονόμου, Κοσμητὼρ τῆς Σχολῆς, ἀναπτύσσει τὴν εἰσήγησή του.

**ΑΛΗΘΕΙΕΣ
ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ**

*
Ο ΑΝΩΤΕΡΟΣ

“Οποιος ένοιωσε με συντριβή τις άμαρτίες του και κλαίει πικρά γι’ αυτές κι άγωνίζεται να τις πα-
ρατήση είναι άνωτερος από εκεί-
νον που άνασταίνει νεκρούς με την
προσευχή του.

*
ΤΟ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑ

“Η μετάνοια σβήνει την άμαρτία
σαν ένοχη. “Οποιος όμως έχει ά-
ληθινά μετανοήσει, πάντα θυμάται
τά φταιξιμάτά του με συντριβή.
Κι αυτή ή θύμησι είναι σαν ένα
διάφραγμα μπροστά του, που δέν
τόν αφήνει να δη τά φταιξιματα
των άλλων: «Η άμαρτία μου έ-
νώπιόν μου έστι διά παντός», ό-
πως όμολογεί ό Δαυίδ στον περι-
φημο ψαλμό της μετανοίας, τον
πεντηκοστό.

*
ΤΟ ΒΑΡΟΣ!

“Όταν ό “Αγιος “Αμβρόσιος έ-
ξελέγη έπίσκοπος Μεδιολάνων, έ-
σπευσε να μοιράση την περιουσία
του στους φτωχούς, λέγοντας:
«Δέν θα μπορούσα να άνεβώ στον
έπισκοπικό θρόνο, άν ένοιωθα πάνω
μου τό βάρος έστω κι ενός νομί-
σματος».

*
Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ!

“Ο “Απόστολος Παύλος δέν στα-
ματούσε μπροστά σε καμμιά θυ-
σία για χάρι του άγαπημένου του
Κυρίου. Να πάσχη, να υποφέρει,
να περιφρονήται για τό Χριστό,
ιδού ποιά ήταν ή χαρά του. «Οί
άλυσίδες —λέγει ό ιερός Χρυσό-
στομος— ήταν για τον Παύλο πιό
ποθητές από τον ούράνιο στέφα-
νο».

*
Η ΑΠΟΧΗ

“Ο ψαρός συμβαίνει συχνά να
μαζέψη άδεια την άπόχη όλη την
ήμέρα, κι όταν είναι να φύγη, τό
βράδυ, πιάνει τό ψάρι που όλη τή
μέρα του ξεφευγε. “Ετσι κι ό λό-
γος του Θεού άκούεται πολλές φο-
ρές χωρίς αποτέλεσμα, αλλά έρ-
χεται κάποτε ή στιγμή που πιάνει
στή σαγήνη του την ψυχή που ξε-
φευγε.

**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ**

Β'. ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Του κ. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΠΟΝΗ

‘Ακαδημαϊκός

‘Ομ. Καθηγητού του Παν/μίου ‘Αθηνών

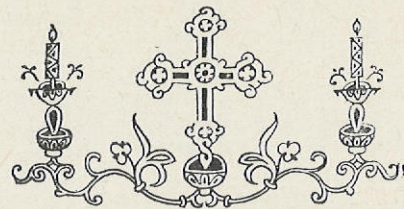
XIV. Ειδώς, ότι Θεού γέμετε, συντόμως παρεκέλευσα
ύμᾱς. μνημονεύτέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν, ἵνα Θεοῦ
ἐπιτύχω, καὶ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ὅθεν οὐκ ἄξιός εἰμι
καλεῖσθαι· ἐπιδέομαι γὰρ τῆς ἠνωμένης ὑμῶν ἐν Θεῷ προσ-
5 ευχῆς καὶ ἀγάπης, εἰς τὸ ἀξιωθῆναι τὴν ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίαν
διὰ τῆς ἐκκλησίας ὑμῶν δροσισθῆναι.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 18 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

1. παρεκέλευσα G : παρεκάλεσα g 6. ἐκκλησίας GL : + ἐκτενεῖας
Lightf.

(‘Απόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν)

XIV. Ἐπειδὴ γνωρίζω, ὅτι εἰσθε γεμάτοι (ἀπὸ τοῦ πνεῦμα καὶ
τὴν χάριν) τοῦ Θεοῦ, σὰς ἐνεθάρρυνα (μὲ λόγια παραινενικά, μὲ συμ-
βουλές) πολὺ σύντομα. Μνημονεύτέ μου εἰς τὰς προσευχὰς σας, διὰ
να ἐπιτύχω (να ἐνωθῶ μετὰ) τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐπίσης (μνημονεύετε)
καὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Συρίας, — τῆς ὁποίας δέν εἶμαι ἄξιος νὰ φέρω
τὸ ὄνομα (τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς)· διότι ἔχω ἀνάγκη τῆς ἠνωμένης
(τῆς δημοθίμου) ἀγάπης καὶ προσευχῆς σας πρὸς τὸν Θεόν—, ὥστε
(κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον) νὰ καταξιωθῆ καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Συρίας
νὰ δροσισθῆ (νὰ ἀνακουφισθῆ ἀπὸ τὴν λύπην ὅτι χάνει τὸν ἐπίσκοπόν
της καὶ νὰ παρηγορηθῆ) διὰ τῶν εὐχῶν τῆς ἐκκλησίας σας.

‘Η Έλληνορθόδοξη

άνθρωπιστική

παράδοση

ώς δεμέλιο

τῆς Εὐρώπης

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
 Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Σύμφωνα πρὸς ὅσα ἐλέχθησαν στὸ προηγούμενο ἄρθρο μας τὸ Ὁρθόδοξο Βυζάντιο ἦταν ἐκεῖνο, ποὺ μὲ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο του μετέβαλε ἀσυγκρότητα στίφη σὲ συγκροτημένα κράτη.

Ἐνα ἀπ’ τὰ θεμέλια τῶν κρατῶν αὐτῶν, ὅπως και ὁλόκληρης τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ ἑλληνορθόδοξη ἀνθρωπιστικὴ παράδοση, ἀπ’ τὴν ὁποία ἐμπνέεται και πρὸς τὴν ὁποία καταλήγει κάθε «οὐμανιστικὴ» κίνηση.

Ὁ γνήσιος Οὐμανισμός, δὲν εἶναι ὁ Οὐμανισμός, ποὺ ἔχει ἐκφυλισθῆ σ’ ἓνα ἀθεϊστικὸ και ἀνθρωποκεντρικὸ σύστημα και θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπο ὡς αὐτάρκη ἐνδοκοσμικὴ δυναμικότητα ἀποκομιμένη ἀπὸ κάθε ὑπερβατικὴ συνάρτηση. Τὸ ἀληθινὸ οὐμανιστικὸ ἰδεῶδες τῆς καλλιέργειας τῶν κλασσικῶν σπουδῶν, ποὺ ἔχει τὶς ρίζες του στὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή, δὲν διάκειται ἐχθρικά πρὸς τὴν Ἑρσηκεία. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ποὺ παρουσιάζονται ἀπ’ τοὺς οὐμανιστὲς τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως, ὡς πρότυπα βίου ἦταν ἀληθινὰ «κατὰ πάντα δεισιδαιμονέστεροι» (Πρόξ. ιζ’, 22) και διεκλήρυνταν μὲ τὸ στόμα μὲν τοῦ Πλάτωνος, ὅτι καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι «ἢ ὁμοίωσις τῷ Θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν», μὲ τὸ στόμα δὲ τοῦ Πλουτάρχου, ὅτι «ἀνιέρου πόλεως και ἀθέου οὐδεὶς ἐστὶν οὐδ’ ἔσται θεατῆς». Γι’ αὐτὸ ὁ ἄθεος οὐμανισμὸς εἶναι αὐτοαντίφαση και αὐτοαναίρεση.

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν μελέτη τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων συγγραφέων προωθήθηκε μὲ τὴν διδασκαλία και τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ φοίτησαν στὶς φιλοσοφικὲς και ρητορικὲς σχολὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης και ἐμποτίσθηκαν μὲ τὰ νάματα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Τὰ συγγράμματά τους περιέχουν πλεῖστα χωρία τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν συγγραφέων και φιλοσόφων. Ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, γράφοντας πρὸς τὸν Ὀλυμπιανό, τὸν παρακαλεῖ νὰ τοῦ ἐπιστρέψῃ ἓνα ἔργο τοῦ Ἀριστοτέλους, ποὺ τοῦ εἶχε δανείσει (ἐπιστ. 234, Migne Ἐ.Π. 37, 377). Ὁ Μ. Βασίλειος και ὁ Γρηγόριος Ναζιανζηνός διατηροῦν ἀλληλογραφία μὲ τὸν ἐπιφανῆ ἐθνικὸ ρήτορα Λιβάνιο. Κι οἱ δύο τοῦ στέλνουν πρὸς ἐκπαίδευση χριστιανούς νέους, και μάλιστα τόσο πολλούς,

ὥστε ὁ Λιβάνιος ἔγραψε, πὸς ἡ σχολὴ του «ἐπληρώθη» ὑπὸ Καππαδοκῶν. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἔλεγεν, ὅτι εἶναι καλὸ ἡ χριστιανικὴ παιδείωση νὰ ὑπηρετῆται ὑπὸ τῆς «μαθήσεως τῶν παρ’ Ἑλλήσι λόγων» μὲ τὴν κατ’ ἐκλογή ἀνάγωση καταλλήλων τεμαχίων ἀπὸ ἀρχαῖα κείμενα, περὶ και ἔμμετρα.

Πολὺ γνωστὴ εἶναι ἡ πραγματεία τοῦ Μ. Βασιλείου «Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ἀφελοῦντο λόγων», ἡ ὁποία θέλει νὰ δείξῃ, πὸς ἡ σπουδὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων εἶναι ὑπὸ ὀρισμένες προϋποθέσεις ἀναγκαῖα και ὠφέλιμη, καθόσον συντελεῖ στὴν πληρέστερη κατανόηση τῆς ἀγίας Γραφῆς.

Ἐπίσης ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶχε σπουδάσει τὴ φιλοσοφία και τὴ ρητορικὴ. Θεωρεῖται ὡς ὁ κατ’ ἐξοχὴν ρήτωρ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας και ἓνας ἀπ’ τοὺς σπουδαιότερους ρήτορες τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς τὸν 7^ο αἰῶνα ἠσχολεῖτο και μὲ τὴν μελέτη τῶν κλασσικῶν γραμμάτων. Στὸ ἔργο του «Πηγὴ τῆς γνώσεως» παρέσχε πλήρες σύστημα τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὴ βοήθεια τῆς λογικῆς και τῆς ὄντολογίας τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐπίσης ἀναφέρει τὸν Εὐριπίδη και κάνει ὑπομνηματισμοὺς και στὸν Ὀμηρο.

Και ὁ πατριάρχης Φώτιος εἶχε τεραστία κλασσικὴ μόρφωση. Ἡ Μυριόβιβλος (Βιβλιοθήκη) του εἶναι γνωστὴ στὸν διεθνὴ φιλολογικὸ κόσμο, γιὰτι ἐξετάζει 280 βιβλία τῆς χριστιανικῆς και τῆς θύραθεν φιλολογίας, δίνοντας πληροφορίες γι’ αὐτὰ και παρέχοντας σύντομες ἢ ἐκτενεῖς περιλήψεις τους.

Ὁ Εὐστάθιος (μητροπολίτης) Θεσσαλονίκης, ποὺ ἔζησε τὸν 11^ο αἰῶνα, εἶναι γνωστὸς ἐπίσης στοὺς διεθνεῖς φιλολογικοὺς κύκλους γιὰ τὰ σχόλιά του στὸν Ὀμηρο και στὸν Πίνδαρο.

Ἰπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ παραδείγματος και τῆς διδασκαλίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων ἀνδρῶν τὸ Βυζάντιο διέσωσε πλεῖστα συγγράμματα τῆς ἀρχαιότητος, ἀντιγράφοντας, μελετώντας, σχολιάζοντας και διαδίδοντας τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες συγγραφεῖς. Στὸ ἔργο αὐτὸ ἔπαιξαν τὸν πρῶτο ρόλο τὰ μοναστήρια. Οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν ἀρχαίων χειρογράφων ἦταν ἰδίως μοναχοί.

Τὸ πόσο ἡ σκέψη τῶν Ἑλλήνων Πατέρων ἐπηρέασε τὴν οὐμανιστικὴ κίνηση τῶν χρόνων τῆς «Ἀναγεννήσεως» ἀποδεικνύεται ἀπ’ τὸ ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Μ. Βασιλείου «Πρὸς τοὺς νέους», ποὺ τὸ 1459 πρωτοδημοσιεύθηκε λατινιστὶ στὴν Δύση, ἔως τὸ 1500, δηλαδὴ μέσα σὲ 41 χρόνια κυκλοφόρησε σὲ 20 ἀλλεπάλληλες ἐκδόσεις!

Ὅλα αὐτὰ δείχνουν πὸς ἀποτελεῖ παραποίηση και διαστρέβλωση τῆς ἀλήθειας ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι ἡ ἀνθησι τῶν κλασσικῶν σπουδῶν στοὺς χρόνους τῆς «Ἀναγεννήσεως» ὑπῆρξε διῆθεν ἀποτέλεσμα τῆς χειραφεσίας ἀπ’ τὸν Χριστιανισμό. Ἀντίθετα ἡ ἀνθησι αὐτὴ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα, ἡ συνισταμένη και τὸ κορυφωμα τῆς καλλιέργειας τῶν κλασσικῶν σπουδῶν, ἡ ὁποία στὴν Ἀνατολή και στὴν Δύση συνετελεῖτο ὑπὸ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ σύγχρονον ἀστικὸν περιβάλλον

ὡς ποιμαντικὸν πρόβλημα*

Ἐπισκόπου Ἀχελώου
κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ Κ. ΣΤΥΛΙΟΥ

Ποιμαντικὸς καταρτισμὸς τῶν ἱερέων τῆς πόλεως.

Ἡ προετοιμασία τοῦ ἱερέως τῆς πόλεως διὰ μίαν ἀστικὴν ποιμαντικὴν συνίσταται εἰς δύο τινά· πρῶτον, εἰς τὸν θεωρητικὸν αὐτοῦ καταρτισμὸν καὶ δεύτερον, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐνσάρκωσιν νέων κοινωνικῶν ρόλων ἢ προτύπων μορφῶν.

Ἡ μόρφωσις τοῦ ἱερέως. Τὸ ἐν γένει μορφωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ ἱερέως σήμερον, ὄχι μόνον εἶναι λίαν χαμηλόν, ἀλλὰ, δυστυχῶς καὶ ὑποβιβάζεται, διὰ τῆς συνεχοῦς μειώσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀπαιτουμένων στοιχειωδῶν μορφωτικῶν προσόντων.

Ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς μορφώσεως ἦτο, ὡς γνωστόν, γενικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς ἀγροτικῆς κοινωνίας. Δι' ὃ ἦτο σχεδὸν φυσικὸν καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸ αὐτὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον μετὰ τοῦ ποιμνίου των. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ ἱερεῖς τῶν Χωριῶν ἦσαν πολὺ περισσότερον μεμορφωμένοι ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τοῦ ποιμνίου των, ἀποτελουμένου — σχεδὸν μέχρι σήμερον — ἐξ ὀλιγογραμμάτων ἢ καὶ ἀναλφαβητῶν χωρικῶν.

Τὸ νὰ στερηθῆται ὅμως ἐπαρκοῦς μορφώσεως ὁ ἱερεὺς σήμερον, ὅτε ἡ παιδεία ἐπεξετάθη εὐρύτατα καὶ παρ' ἡμῖν καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἐσχόντων ἀνωτάτην μόρφωσιν συνεχῶς αὐξάνει, τοῦτο ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς οὐσιαστικὸν ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀσκησιν οἰουδήποτε ποιμαντικοῦ ἔργου ἐν τῇ ἀστικῇ κοινωνίᾳ (πολὺ δὲ περισσότερον, ὅταν ἡ μόρφωσις τοῦ ἱερέως εἶναι κατωτέρα τῶν ἐνοριῶν του, ὡς τοῦτο, δυστυχῶς, παρατηρεῖται εἰς τὰ σύγχρονα μεγάλα ἀστικά κέντρα τῆς Χώρας ἡμῶν). Ἡ διατήρησις, ἐξ ἄλλου, τῆς ἀγροτικῆς νοοτροπίας μετὰ τῶν ἱερέων τῶν ἀστικῶν ἐνοριῶν ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν μακρῶν

σπουδῶν εἰς τὰς Ἀνωτέρας καὶ Ἀνωτάτας Σχολὰς τῶν ἀστικῶν κέντρων. Διὰ νὰ σταθῆ, ἐπομένως, εἰς ἱερεὺς εἰς τὴν σύγχρονον πόλιν, πρέπει, τὸ μορφωτικὸν αὐτοῦ ἐπίπεδον νὰ εἶναι ὑψηλότερον ἐκείνου τοῦ μέσου πιστοῦ τῆς ἐνορίας του. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐκπαιδεύσις ἀνωτέρου καὶ δὴ ἀνωτάτου ἐπιπέδου.

Ἡ ἐκπαιδεύσις αὐτῆ τῶν ἱερέων τῶν πόλεων, πρωτίστως δεόν νὰ εἶναι γενικὴ, ἀναφερομένη κυρίως εἰς τὴν θεολογίαν καὶ εἰς τὴν Ποιμαντικὴν καὶ δὴ εἰς τὴν Ποιμαντικὴν Ψυχολογίαν καὶ Ποιμαντικὴν Κοινωνιολογίαν, διότι οὗτοι πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσουν πολλὰ καὶ ποικίλα προβλήματα, ἀτομικὰ ἢ ὁμαδικὰ τῶν κατοίκων τῶν συγχρόνων ἀστικῶν κέντρων. Ἡ γενικὴ αὕτη ἐκπαιδεύσις δεόν νὰ ἀναφέρεται συμπληρωματικῶς καὶ εἰς τὰς ἀνθρωπολογικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐπιστήμας.

Ἡ μόρφωσις τῶν ἱερέων, ἐξ ἄλλου, δεόν νὰ εἶναι καὶ ἐξειδικευμένη, ἵνα δυνηθῶσιν οὗτοι νὰ ἀντιμετωπίσωσι ποιμαντικῶς τὴν ἐξειδικευσιν τῆς ἀστικῆς κοινωνίας.

Μία ἐξειδικευμένη ἐκπαιδεύσις τῶν ἱερέων δύναται νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν ποιμαντικὴν διακονίαν τῶν διαφόρων κοινωνικῶν περιβαλλόντων, ἦτοι τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν, νέων κλπ. ἢ τῶν Κοινωνικῶν Ἰδρυμάτων ὡς λ.χ. Νοσοκομείων, Σχολείων, Φυλακῶν, Ἐργοστασίων, Συλλόγων, Μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως κλπ. Ὁ χαρακτήρ δὲ τῆς τριαύτης ἐκπαιδεύσεως δύναται νὰ εἶναι εἴτε ἐπίσημος (ἱερατικὰ καὶ Θεολογικὰ Σχολαί, μετεκπαιδεύσις ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ) εἴτε ἀνεπίσημος (ὁμιλίαι, Συνέδρια κλπ.). Ἡ ἐκπαιδεύσις αὕτη τῶν ἱερέων δεόν νὰ μὴ ἀγνοῇ καὶ τοὺς ἐφημερίους τῆς ὑπαίθρου, οἵτινες ἀντιμετωπίζουν τὰ αὐτὰ πνευματικὰ προβλήματα, λόγῳ τοῦ καθολικοῦ χαρακτήρος τῆς ἀστικοποιήσεως.

Ὁ κοινωνικὸς ρόλος καὶ πρότυποι μορφῆς

τοῦ ἱερέως τῆς πόλεως. Ὁ βασικὸς ρόλος τοῦ ἱερέως - Ἐφημερίου εἶναι, βεβαίως, ὁ ἱερατικὸς, ὅστις ἐκφράζεται διὰ δύο προτύπων μορφῶν, τοῦ Μεσίτου, μετὰ τῷ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ τοῦ Πατρός, ἐν μέσῳ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγονός, ὅμως, ὅτι μία μεγάλη ὁμάς ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ ἐν μέγα σχετικῶς χρονικῶν διαστήμα, ἀναφέρεται τακτικῶς εἰς αὐτόν, ἐμπιστεύεται εἰς αὐτόν καὶ ἐξαρτάται ἐξ αὐτοῦ καθιστᾷ τὸν ἱερέα, ταυτοχρόνως, Ὀδηγόν, Σύμβουλον, Παρηγορητὴν, Ποιμένα καὶ Ἐξομολόγον καὶ προσδίδει εἰς τὸν ἱερατικὸν αὐτοῦ ρόλον μεγάλην κοινωνιολογικὴν σημασίαν. Ὡς ἐκ τούτου, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἱερατικοῦ, συνυπάρχει καὶ ὁ κοινωνικὸς ρόλος τοῦ ἱερέως.

Κατὰ ταῦτα ὁ ἱερεὺς, ἐν τῇ συγχρόνῳ ἀστικῇ κοινωνίᾳ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἱερατικοῦ ρόλου δεόν νὰ ἐκπληρῶσῃ καὶ τὸν κοινωνικὸν αὐτοῦ ρόλον, ὑπὸ μορφᾶς ἀνταποκρινομένης εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ποιμαντικῆς τῶν πόλεων.

Αἱ μορφῆς αὗται, κατὰ τὸν R. KLAINE (UP, 157) εἶναι ὁ τύπος τοῦ Ἀδελφοῦ, ἢ καλλίτερον, λόγῳ τῶν ἐκλεκτικῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ὁ τύπος τοῦ Φίλου. Ἐκ τῆς φιλίας αὐτῆς καὶ ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς, οἱ ἄνθρωποι τῶν πόλεων θὰ δυνηθῶσιν νὰ ἐπανεύρουν τὴν πραγματικὴν πατρότητα τοῦ ἱερέως, ἥτις δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ αὐτῆ τοῦ μόνου Πατρός τὴν ἀληθινὴν αἰθεντίαν, ἥτις εἶναι ἡ τοῦ Διακόνου καὶ τὴν αἰθεντικὴν σοφίαν, ἥτις εἶναι ἡ τοῦ Πνεύματος.

Ἡ ἐτοιμασία, ὅθεν, τοῦ ἱερέως διὰ μίαν ἀστικὴν ποιμαντικὴν συνίσταται εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτοῦ, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἀσκήσῃ ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ρόλους καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀφομοιώσῃ τὰ νέα κοινωνικὰ πρότυπα.

Ἐνταῦθα, ἔνθα ἐξετάζεται ὁ κοι-

Συνέχεια στῆ σελ. 42

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον βιβλίον, σσ. 189-194.

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗ

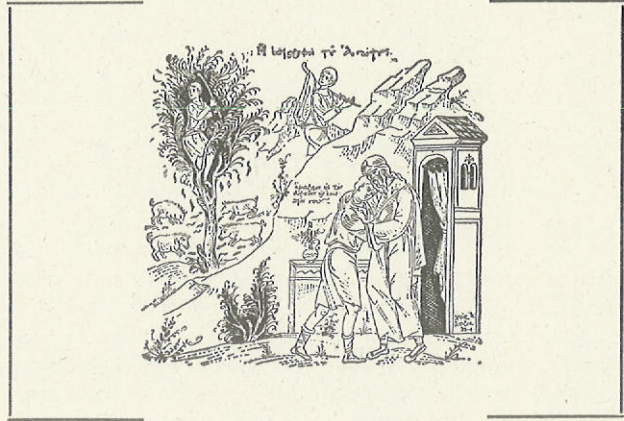
Του π. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΠΟΥΛΗ

Ἡ Β' Κυριακή τοῦ Τριωδίου λέγεται καὶ Κυριακή τοῦ Ἀσώτου, γιατί κάθε χρόνο ἀκούγεται ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Εἰπώθηκε ἀπὸ πολλοὺς, πὼς ἂν χωνόταν ὀλόκληρο τὸ κείμενο τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ σωζόταν μονάχα ἡ παραβολὴ αὐτή, θὰ ἔφθανε γιὰ νὰ νοιώσουμε τοὺς θησαυροὺς τῆς σοφίας, τὴν ἄπειρη ἀγάπη, τὴν εὐσπλαγγία καὶ τὸ ἔλεος τοῦ οὐράνιου Πατέρα μας. Θὰ ἀρκοῦσε ἡ παραβολὴ αὐτή γιὰ νὰ δοῦμε καὶ νὰ γνωρίσουμε τὸ Μυστήριο τῆς Οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, πὸν πραγματοποιεῖται μετὰ τὴν ἐνανθρώπιση καὶ τὴ σταυρική θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πράγματι ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ εἶναι ἀριστουργηματικὴ σύνοψη ὅλου τοῦ Εὐαγγελίου καὶ δικαία χαρακτηρίζεται ὡς τὸ «εὐαγγέλιον τῶν εὐαγγελίων».

Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως μαθαίνουμε ἀπὸ τὸ συναξάρι, ὥρισαν νὰ διαβάξεται ἡ παραβολὴ αὐτή στὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου, ἐπειδὴ πολλοὶ κόπω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας ἐπεφταν σὲ ἀπόγνωση, νομίζοντας πὼς δὲν ὑπάρχει γι' αὐτοὺς καμμιὰ ἐλπίδα σωτηρίας. Θέλοντας οἱ Πατέρες νὰ ἀποσπᾶσουν τὸν ἁμαρτωλὸ ἀπὸ τὸ φοβερὸ καὶ ὀλέθριο πάθος τῆς ἀπογνώσεως καὶ νὰ διεγείρουν τὴν ψυχὴ πρὸς τὴν ἀρετὴ, δείχνουν, μετὰ τὴν παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, τὴν τρυφερότητα, τὴ σιτοργή, τὴ μακροθυμία καὶ τὴν ἄπειρη πατρικὴ εὐσπλαγγία τοῦ Θεοῦ, πὸν θυσιάζει «τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν», τὸ Μονάκριβο Υἱὸ Του, γιὰ νὰ λυτρώσῃ τὸ πεσμένο στὴν ἁμαρτία πλάσμα Του.

Δὲν εἶναι ὑπερβολή, ἂν ποῦμε, ὅτι ὁ σύγχρονος, ὁ τεχνοκράτης ἄνθρωπος, μοιάζει μετὰ τὸν ἄσωτο υἱὸ τῆς παραβολῆς. Κυριεῖται ἀπὸ σατανικὴ ἀλαζονία. Ἀπομακρύνεται ὅλο καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸ Θεό. Δουλῶνεται στὰ ἁμαρτωλὰ πάθη καὶ τὶς κακίες. Ἀρνεῖται τὸ οὐράνιο μᾶνα. Περιφρονεῖ τὸν ἄριστο τὸν ἐπιούσιο καὶ τρέφεται μετὰ τὰ ξυλοκέρατα τῆς ἀπιστίας.

Καθημερινὰ διαπιστώνουμε ὅτι ἀνάμεσα σιτοὺς ἀνθρώπους ὡς ἄτομα ἢ ὀργανωμένες ὀμάδες ἢ ὡς Κράτη, κυρίαρχη θέσι ἔχει ὁ ἐγωϊσμός, ἡ θία, ἡ ἐπιθετικότητα καὶ ὁ συναγωνισμός γιὰ τὸ ποῖός θὰ ξεπεράσῃ τὸν ἄλλο σὲ τελειότερα φονικά ὄπλα, ὥστε νὰ ζοῦμε ὅλοι συνέχεια μετὰ τὸ φόβο μᾶς ὀλοκληρωτικῆς καταστροφῆς. Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι θοῖσκει τέλεια ἐφαρμογὴ στὴν ἐποχὴ μας ὁ λόγος τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου, πὸν λέει «πᾶσα κεφαλὴ εἰς πόνον καὶ πᾶσα καρδιά εἰς λύπην». Ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔσιν ἐν αὐτῷ (τῷ σώματι τῆς ἀνθρωπότητος) ὀλοκληρίω» (Ἡσ. 1, 5-6). Πράγμα πὸν σημαίνει ὅτι ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα νοσεῖ σοδαρά. Ὅλο τὸ σῶμα ἀποτελεῖ μᾶ πληγή.

Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι σήμερα πὸν πιστεύουν ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀπολύτως ἐλπίδα σωτηρίας, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔλεος. Γι' αὐτὸ καὶ παραιτοῦνται ἀπὸ κάθε ἀγῶνα γιὰ τὴ διόρθωσι τοὺς καὶ πηγαίνουν ἀπὸ τὸ κακὸ σιτὸ χειρότερο. Ἀπὸ τὸ βάραθρο τῆς ἁμαρτίας πέφτουν στὴν σκοτεινὴ ἄβυσσο τῆς ἀπογνώσεως.

Μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴ φοβερὴ ἄβυσσο τῆς ἀπογνώσεως ἔρχεται νὰ μᾶς ἀνασῶσῃ ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, μετὰ τὴ θαυμάσια παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ τινίζοντας τὴν ἄπειρη ἀγάπη καὶ τὸ ἀμέτρητο ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ σύγχρονος κόσμος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τὶς ἠθικὲς ἀξίες τῆς ζωῆς, πράγμα πὸν σημαίνει ὅτι θάινει πρὸς τὴν ἀποκαταστροφὴ του. Αἰτί, ὅπως ἀποκαλύπτει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο «οἱ μακρύνοντες ἐάντους ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπολοῦνται» (Ψαλμ. 72,27).

Εἶναι ἀνάγκη νὰ καταλάβουμε, πρὶν νὰ εἶναι πὸν ὀργά, πὼς τὸ σαρκικὸ φρόνημα εἶναι «ἔχθρα εἰς Θεόν» καὶ φέρει στὴν ψυχὴ καὶ τὴ ζωὴ μας τὸ θάνατο. Νὰ ἀλλάξουμε νοοτροπία καὶ νὰ πάρουμε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς σιτὸ Θεό. Ὁ Φιλάνθρωπος καὶ Πατέρας μας μακροθυμεῖ. Ἀπὸ ἄπειρη ἀγάπη ζητεῖ τὴ σωτηρία μας. Περιμένει τὴν ἐπιστροφή καὶ τὴ διόρθωσι μας.

Ἴσως ἀναρωτηθοῦν πολλοί: Ἐμεῖς ἔχουμε ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴν πατρικὴ ἐστία ὡς τὸν ἄσωτο υἱὸ καὶ θνητίζομαστε ὀλοένα καὶ πὸν θάθει σιτὸ βοῦρο τῆς ἁμαρτίας, στὴν ἀδικία, τὴν πλεονεξία, τὸν ἐγωϊ-

Συνέχεια στὴ σελ. 42

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρ. Θεολογίας, Φιλοσοφίας, Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Κολωνίας

Τυφλωμένοι ἀπὸ τὴς «ἐπιτυχίας» τῶν τεχνικῶν ἐπισημῶν καὶ τὴν ὕλιστικὴ νουτροπία τῶν πλουσίων «χριστιανικῶν» λαῶν προσπάθησαν καὶ προσπαθοῦν πολλοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, στοὺς ὁποίους, δυστυχῶς, ἀνήκουν καὶ ἀρκετοὶ Θεολόγοι, ν' ἀποδείξουν ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ μετὰ - θρησκευτικὴ καὶ μετὰ - χριστιανικὴ ἐποχὴ: Σὲ μιὰ ἐποχὴ δηλαδὴ ὅπου ἡ θρησκεία καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστη ἔχουν πάψει νὰ παίζουσι βασικὸ ρόλο μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν δὲ αὐτοὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ πνευματικοῦ κόσμου δὲν κατορθῶνουν ν' ἀποδείξουν τὸν «θάνατο» τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, μεταβάλλονται σὲ «προφήτες», περιγράφοντας μιὰ μελλοντικὴ κοινωνία χωρὶς θρησκεία.

Μιὰ ἀπὸ τὴς «προφητείας» ἐκείνων τῶν ἐκπροσώπων τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ποὺ πιστεῦσαν ὅτι τὸ μέλλον ἀνήκει στὴν ἐπιστήμη καὶ ὄχι στὴν θρησκεία εἶχε —πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια— σὰν θέμα τὸ θρησκευτικὸ βιβλίο: τὸ ὅτι δηλαδὴ τὸ θρησκευτικὸ βιβλίο ἀνήκει στὴν «ἱστορία τοῦ βιβλίου», δεδομένου ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ βιβλία μὲ θρησκευτικὸ περιεχόμενο. Μιὰ σύγκριση ὅμως τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων ποὺ κυκλοφόρησαν στὴν Γερμανία τὸ 1960 μὲ τὴν ποσότητα καὶ τὴν ποιότητα τῶν βιβλίων μὲ θρησκευτικὸ περιεχόμενο, ποὺ κυκλοφόρησαν τὸ 1980 ἀποδεικνύει ὅτι τὸ θρησκευτικὸ βιβλίο στὴν Γερμανία ἔχει κατορθώσει νὰ ἐπιδληθῆι σὰν εἶδος βιβλίου, τοῦ ὁποίου ἡ κυκλοφορία αὐξάνεται συνεχῶς. Τοῦτο πάλι σημαίνει ὅτι οἱ σχετικὲς μὲ τὸν «θάνατο» τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ «προφητείες» ἀνήκουν στὰ προϊόντα τῆς φαντασίας ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων ποὺ —ὅπως εἴπαμε στὴν ἀρχὴ— τυφλωμένοι ἀπὸ τὸν πρακτικὸ ὕλισμὸ δὲν κατόρθωσαν ἀκόμη νὰ δοῦν ὅτι, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ὕλισμὸς καὶ ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς, ποὺ διευκολύνει τὴν διάδοση τῆς ὕλιστικῆς νουτροπίας τῶν «πολιτισμένων» λαῶν, ἔχουν μεταβληθῆι στὸ πιὸ ἐπικίνδυνον μέσο αὐτοκαταστροφῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ θρησκεία γενικὰ καὶ ὁ Χριστιανισμὸς εἰδικὰ παραμένουν, μοναδικὴ ἐλπίδα τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν τῆς ἐποχῆς μας.

Γιὰ τοῦτο τὸν λόγο αὐξάνει συνεχῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, ποὺ κυκλοφοροῦν στὴν Γερμανία, πράγμα ποὺ ἔχει —μεταξὺ ἄλλων— συντελέσει: στὸ ὅτι μεγάλοι γερμανικοὶ «κοσμικοὶ» ἐκδοτικοὶ οἴκοι, ποὺ δὲν

εἶχαν ποτὲ ἀσχοληθῆι μὲ τὸ θρησκευτικὸ βιβλίο, ἀρχίζουν νὰ ἐκδίδουν βιβλία μὲ θρησκευτικὸ καὶ χριστιανικὸ περιεχόμενο. Πολλὰ δὲ ἀπὸ αὐτὰ τὰ βιβλία ἀνήκουν στὴν κατηγορία τῶν «Bestseller», στὴν κατηγορία δηλαδὴ ἐκείνων τῶν λίγων βιβλίων ποὺ ἔχουν τὴν πιὸ μεγάλη κυκλοφορία. Τοῦτο ὀφείλεται στὸ ὅτι —ὅπως ἀποδεικνύεται μὲ θάση μιὰ σχετικὴ ἐμπειρικὴ ἔρευνα— ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ Γερμανικοῦ Λαοῦ (48 τοὶς ἑκατὸν) διαδράζει, κάθε χρόνον, τοῦλάχιστον ἓνα θρησκευτικὸ βιβλίο.

Ἐνδιαφέρον εἶναι ἐπίσης τὸ ὅτι κάθε τέταρτος Γερμανὸς διαδράζει τὴν Ἁγία Γραφή, πράγμα ποὺ σημαίνει ὅτι —ὅπως παρατηρεῖ ἓνα γερμανικὸ θρησκευτικὸ περιοδικὸ— πολλοὶ γερμανοὶ —κυρίως δὲ νέοι καὶ νέες— προσπαθοῦν νὰ ρυθμίσουν τὴν ζωὴ τους μὲ κριτήριον τὸ χριστιανικὸ σύστημα ἀξιών, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουν πάψει νὰ πηγαίνουν τακτικὰ στὴν Ἐκκλησία. Μὲ δυὸ λόγια: τὸ θρησκευτικὸ βιβλίο ἔχει ἀντικαταστήσει τὸν ἄμβωνα, δεδομένου ὅτι κατορθώνει νὰ μεταβληθῆι σὲ πολὺτιμο σύμβολον τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, ποὺ ἀρχίζει νὰ συνειδητοποιεῖ τὴν ἀλήθεια ὅτι οἱ συμβουλές τῶν φιλοσόφων, κοινωνιολόγων, ψυχολόγων κ.λπ. ποὺ ἀγνοοῦν ἢ περιφρονοῦν τὴν θρησκευτικὴν διάσταση τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, οδηγοῦν στὴν ἀποτυχία καὶ —πολλὰς φορὰς— στὴν καταστροφή καὶ αὐτοκαταστροφή τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κοινωνιῶν.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ νέοι καὶ οἱ νέες ἐνδιαφέρονται κυρίως γιὰ τὰ βιβλία συνειδητῶν χριστιανῶν —κληρικῶν καὶ λαϊκῶν— ποὺ δείχνουν τὴν κοινωνικὴ δύναμιν τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος ἀξιών: τὴν δύναμιν δηλαδὴ τοῦ ἔμπραχτου χριστιανισμοῦ. Γιὰ τοῦτο τὸν λόγο δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονὸς ὅτι π.χ. τὰ βιβλία τοῦ Ernesto Cardenal, τῆς M η τ έ ρ α ς Θ η ρ ε σ ί α ς ἢ τοῦ Roger Schütz ἀνήκουν στὴν κατηγορίαν ἐκείνων τῶν βιβλίων ποὺ ἔχουν τὴν πιὸ μεγάλη ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ ἐπιτυχία: Ἐπιτυχία ποὺ σημαίνει ὅτι οἱ Ἐκκλησίες, οἱ χριστιανικὲς ὀργανώσεις κ.λπ. —ἀν θέλουν νὰ κερδίσουν τοὺς νέους καὶ τὴς νέες τῆς ἐποχῆς μας— πρέπει ν' ἀποδείξουν ἔ μ π ρ α χ τ α ὅτι εἶναι σὲ θέση ν' ἀλλάξουν τὸν κόσμον μὲ θάση τὴν περὶ ἀγάπης, δικαιοσύνης, ἀλληλεγγύης καὶ εἰρήνης διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΟΤΑΝ – ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ – ΑΚΑΙΡΩΣ ΤΙ ΖΗΤΩΣΙ...

ΟΥΚ ΑΣΦΑΛΕΣ ΠΕΙΘΕΣΘΑΙ

(Ίωαν. Χρυσ. 'Όμιλ. ΚΑ' εἰς Ίωαν. § 2)

Τοῦ π. ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΦΑΡΟΥ

Ἐνῶ ὁ παππὰ Γ. ἐπισκέπτεται τοὺς ἀρρώστους ἐνὸς νοσοκομειακοῦ θαλάμου, τὸν πλησιάζει μιὰ νεαρὴ κοπέλα, ποὺ εἶχε ἔλθει στὸ νοσοκομεῖο γιὰ νὰ δῆ κάποιον καὶ τὸν ρωτᾷ ἐν θὰ μποροῦσε νὰ τῆς ὀρίσῃ μιὰ συνάντηση γιὰ νὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ κάποιο σοβαρὸ ζήτημά της. Ὁ παππὰ Γ. ἀνταποκρίνεται στὸ αἶτημα τῆς κοπέλας καὶ λίγες ἡμέρες ἀργότερα πραγματοποιεῖται ἡ ἀκόλουθη συνάντηση στὸ γραφεῖο τοῦ Νικοῦ ὅπου ὁ παππὰ Γ. ἐφημερεύει.

Ἐπισκέπτρια: Καλησπέρα πάτερ.

Ἱερεὺς: Καλησπέρα σας. Καθίστε. Εἰσθε ἐνορίτισσα;

Ἐπισκ.: Ὁχ, μένω σὲ ἄλλη ἐνορία.

Ἱερ.: Σὰς ἀκούω. Τί σὰς συμβαίνει;

Ἐπισκ.: Νά, ἔχω τώρα ἓνα χρόνο ἀρραδωνιασμένη. Ὁ μνηστήρας μου εἶναι πάρα πολὺ καλός. Φέρνεται πολὺ εὐγενικὰ καὶ σὲ μένα καὶ στοὺς δικούς μου. Πέρασε ἓνας χρόνος καὶ ἡ χαρὰ μας ἦταν ἀπερίγραπτη. Ἀλλὰ τώρα ἡ χαρὰ αὐτὴ μετεδλήθη σὲ λύπη.

Ἱερ.: Δηλαδή;

Ἐπισκ.: Τηλεφώνησε ἡ μητέρα τοῦ μνηστήρα μου στὴ δική μου καὶ τὴν ἔδρισε μὲ ἄγριο τρόπο. Κακοχαρακτήρησε τόσο αὐτήν, ὅσο καὶ ὅλη τὴν οἰκογένειά μου καὶ εἰδικὰ ἐμένα. Τὴν ἐπομένῃ τηλεφώνησε ἡ ἀδελφὴ του σὲ ἐμένα. Ἐπανελάθε τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Καὶ τώρα βρίσκομαι σὲ ἀδιέξοδο. Τί νὰ κάνω; Τί γνώμη ἔχετε ἐσεῖς, πάτερ; Πῶς νὰ ἐνεργήσω.

Ἱερ.: Ὁ μνηστήρας σας τὰ γνωρίζει αὐτά; Τί λέει ἐκεῖνος;

Ἐπισκ.: Καὶ θέβαια τὰ γνωρίζει. Τὰ ἔμαθε ἀμέσως. Βρίσκεται καὶ ἐκεῖνος στὸ ἴδιο ἀδιέξοδο. Μάλιστα ἤθελε νὰ ἔλθουμε μαζί νὰ τὸ συζητήσουμε, ἀλλὰ κάτι τοῦ συνέδῃ ἀπρόοπτα καὶ δὲν μπόρεσε νὰ ἔλθῃ.

Ἱερ.: Μήπως τὸ βρίσκετε σωστὸ νὰ διακόψουμε ἐδῶ τὴ συζήτηση καὶ νὰ τὴ συνεχίσουμε ἀφοῦ ἔλθῃ καὶ ὁ μνηστήρας σας;

Ἐπισκ.: Τὸ βρίσκω σωστὸ. Ἀφοῦ καὶ σεῖς τὸ λέτε νὰ ἔλθουμε αὔριο τὸ ἀπόγευμα. Τὴν εὐχή σας καὶ σὰς εὐχαριστῶ πολὺ.

(Τὴν ἐπομένῃ στίς 4 ἡ ὥρα ἀκριβῶς κτυποῦν τὴν πόρτα τοῦ γραφεῖου).

Ἐπισκ.: Καλησπέρα σας πάτερ.

Ἱερ.: Καλησπέρα σας. Καθίστε παρακαλῶ.

Κοπέλα: Πάτερ ἀπὸ δῶ ὁ ἀρραδωνιαστικός μου, ὁ Ἡλίας.

Ἱερ.: Χαίρω πολὺ, π. Γεώργιος. Γνωρίζω ἀπὸ τὴν ἀρραδωνιαστικιά σας, κ. Ἡλία, τὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζετε ἐπειτα ἀπὸ τὰ δύο τηλεφωνήματα. Τί γνώμη ἔχετε γιὰ ὅλα αὐτά;

Ἡλίας: Πάτερ, εἶναι ἓνα θέμα ποὺ μᾶς βασανίζει κυριολεκτικὰ καὶ ἐμένα καὶ τὴν ἀρραδωνιαστικιά μου. Δυστυχῶς αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Γιατὸ ἤλθαμε ἐδῶ νὰ μᾶς πῆτε τὴ γνώμη σας.

Ἱερ.: Ἐσεῖς πῶς ἀντιλαμβάνεσθε τὴν στάση τῶν δικῶν σας; Γιατί αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ;

Ἡλίας: Πάτερ εἶναι μιὰ ὑπόθεση ποὺ δὲν ἔχω συζητήσει ποτὲ μὲ κανέναν. Δὲν ἔχω ποτὲ χωρίσει οὔτε ἔχω ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τοὺς δικούς μου. Δὲν τοὺς ἔχω πεῖ ποτὲ ὅχι. Μοῦ ἔχουν μεγάλη ἀδυναμία. Ὅ,τι θέλει ὁ Ἡλίας. Ἡ στάση μου αὐτὴ πρὸς τοὺς δικούς μου, ἰδίως πρὸς τὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἀδελφὴ μου καὶ συγχρόνως ἡ ἀδυναμία τους γιὰ μένα, ἔχουν γίνει μιὰ ἀφόρητη κατάσταση. Ὅλη τὴν ὥρα βρίσκονται κοντά μου, βρίσκονται μπροστά μου. Τίποτε δὲν θέλουν νὰ κάνω χωρὶς αὐτές. Προσπαθοῦν μὲ τὸν τρόπο τους νὰ κάνω πάντοτε αὐτὸ ποὺ θέλουν. Αἰσθάνομαι ὅτι δὲν μπορῶ νὰ προχωρήσω μόνος μου σὲ τίποτε. Ἐχω χάσει τὴν προσωπικότητά μου. Δὲν εἶχα καμιὰ πρωτοβουλία στὴ ζωὴ μου. Φοδοῦνται, πάτερ, μήπως μὲ χάσουν. Δὲν θέλουν νὰ φύγω οὔτε νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὸ σπίτι. Μετὰ τὸν ἀρραδῶνα μου, ἔχουν ἀναστατωθῆ κυριολεκτικὰ. Πιστεύω ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ συμπεριφέρονται ἔτσι. Δὲν θέλουν νὰ χωρίσω ἀπ' αὐτές.

Ἱερ.: Πῶς σκέπτεσθε νὰ ἐνεργήσετε;

Ἡλίας: Δὲν ξέρω ἐν αὐτὸ ποὺ σκέπτομαι εἶναι σωστό, ἄλλως τε γιατὸ ἤρθαμε νὰ σὰς συμβουλευθοῦμε. Πάτερ μου θὰ τοὺς κοστῖσει ἡ ἐνέργειά μου. Προσπαθῶ νὰ βρῶ τὴν δύναμη νὰ ἀντισταθῶ, μὲ καλὸ θέβαια τρόπο, νὰ προχωρήσω στὸ γάμο καὶ νὰ δημιουργήσω δική μου οἰκογένεια. Θὰ τοὺς λυπήσω, ἀλλὰ τὸ βλέπω πλέον σὰν ἀνάγκη γιὰ νὰ σώσω τὸν ἑαυτὸ μου.

Ἱερ.: Ἐχω τὴ γνώμη ὅτι σκέπτεσθε σωστά. Εὐχομαι εὐλικρινὰ νὰ πετύχετε στὸ σκοπὸ σας.

Κοπέλα: Πάτερ, καλὰ ὅλα αὐτά. Ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ τὰ τηλεφῶνα ποὺ πήραμε ἔχουν χολωθῆ καὶ μοῦ δημιουργεῖ, ἰδίως ἡ μητέρα μου, προβλήματα. Τί θὰ λέγατε νὰ ἔλθουμε μιὰ ὥρα μαζί της.

Ἱερ.: Εὐχαρίστως ὅποτε θέλετε. Θὰ περιμένω τηλεφῶν ὅπως.

Ἡλίας καὶ κοπέλα: Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Τὴν εὐχή σας.

Ἱερ.: Στὸ καλὸ καὶ ὁ Θεὸς μαζί σας.

Τὸ πρόβλημα ποὺ παρουσιάζεται σ' αὐτὸ τὸ περιστατικὸ εἶναι πολὺ σοβαρὸ, πολὺ κοινὸ, μᾶς ἔχει παρουσιαστεῖ ἔντονο σὲ προηγούμενα περιστατικὰ καὶ δικαιοῦται μιὰ ἀναλυτικώτερη ἐξέταση ἰδιαιτέρως κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς παραδόσεώς μας. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν μᾶς τὸ ἐπιτρέπει τώρα ὁ χρόνος ἄς τὸ ἐπιχειρήσουμε στὸ ἐπόμενο τεῦχος.

Η ΠΑΠΑΔΙΑ ΜΑΣ

Τοῦ Μητρ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Η ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΑ εἶναι ἡ πρώτη πιστὴ στὴν ἐνορία σου. Εἶναι ἡ διτρίνα. Ἀποτελεῖς μ' αὐτὴν «κατ' οἶκον» δική σου Ἐκκλησία. Μπορεῖς ἐσὺ μ' αὐτὴν νὰ κερδίσετε πολλά. Καὶ πάντως, ὅ,τι καὶ νὰ πετύχετε σὰν κληρικοί, κὶ ἂν ἀποτύχετε, ἔχουμε κὶ οἱ παπαδιὲς μερίδα.

Ἡ πρεσβυτέρα σου, καλὴ μου παπά, πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλά, τί θέση κὶ αὐτὴ κατέχει. Βέβαια, τώρα νὰ τὰ μάθῃ, ἂν εἶναι ἡλικιωμένη, δύσκολα μπορεῖ. Ἄν εἶναι νέα, κὶ ὅταν ἔχῃ ζῆλο, κὶ ὅταν ἔχῃ ζηλωτὴ παπά, τὰ πάντα μπορεῖ νὰ μάθῃ καὶ νὰ πετύχῃ. Φτάνει μόνο νὰ ξέρῃ πὼς δὲν εἶναι μιὰ σύζυγος ἀπλῆ, ὅπως κάθε γυναίκα παντρεμένη. Φτάνει νὰ ξέρῃ πὼς ἔχει δικό της τίτλο κὶ ἀποστολή, δικό της ἔργο, δικό της ὑποῦργημα. Εἶναι σύντροφος, σύζυγος, συνεργάτισσα πιστὴ τοῦ παπά, πρώτη πιστὴ μητέρα, ποὺ θὰ τὴν κοιτᾶνε ὅλοι. Νοικοκυρὰ πρότυπο, ποὺ θὰ διδάσκῃ τὴ νοικοκυρωσύνη. Ἐνάρετη δασκάλα στὴν πίστη, ποὺ θὰ διδάσκῃ στὰ παιδιά της πρῶτα, στὴν κάθε γυναίκα μετὰ, τὴν ἀρετὴ.

Κὶ ὅλα θ' ἀντανακλοῦνε σὲ σένα. Κὶ ὅταν δὲν ξέρῃ νὰ φερθῇ καὶ νὰ κινηθῇ καλά καὶ σωστὰ κὶ ὅταν δὲν εἶναι νοικοκυρὰ καὶ καθαρὴ καὶ ὅταν δὲν ἔχῃ ζῆλο στὸ σπίτι καὶ τὴ γνώση ποὺ πρέπει, κὶ ὅταν δὲν εἶναι φιλόξενη, ὅταν δὲν δέχεται τὸν καθένα μὲ καλωσύνη, ὅταν δὲν εἶναι εὐγενική, ὅλα σὲ σένα θ' ἀντανακλοῦνε. Κὶ ὅταν ἀντιθέτως ἀναδίδῃ σὰν μύρο τὴν ἀγνότητά της καὶ τὴν μεταδίδῃ στὰ παιδιά της γύρω. Κὶ ὅταν τὴ βλέπῃς κάποτε νὰ πάσχη, κὶ ὅταν τὴ βλέπῃς μὲ τὴ συνείδηση πὼς εἶναι παπαδιά καὶ πὼς τὴν κοιτᾶνε ὅλοι, κὶ ὅταν τὴ στολίξῃ ταπεινοφροσύνη καὶ τὴ φωτίξῃ ἡ χάρις κὶ ἔχει πλοῦτο τὴν ἀγάπη κὶ ἔχει φτερὰ τὴν πίστη καὶ τὴ βλέπῃς πὼς πετάει, σ' ἐσένα καὶ τότε ἀποδίδονται τῆς πρεσβυτέρας οἱ χαρές, γιὰ νὰ σ' ἐνισχύσῃ, γιὰ νὰ σὲ προφυλάξῃ, γιὰ νὰ σὲ σπρώξῃ, ὅταν πρέπει καὶ γιὰ νὰ σὲ γυρίσῃ πίσω ὅταν ἡ στιγμή τὸ ἀπαιτῇ, κὶ αὐτὰ σ' ἐσένα ἀντανακλοῦνε.

Ἔσεῖς ὅλα τὰ ξέρετε, ὅταν εἶστε καλοὶ κληρικοί, ὅλα τὰ κατέχετε καὶ σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ. Ἀσφαλῶς τὴ διαλέξατε γιὰ πρεσβυτέρα, πήρατε μιὰ κόρη σεμνή, ποὺ ξέρεῖ νὰ νύνηται καὶ νὰ περπατᾷ, ποὺ διδάχτηκε σὲ χρι-

στιανικό σπίτι πότε νὰ μιλάῃ καὶ πότε νὰ σιωπᾷ καὶ πότε νὰ μὴν ἐπεμβαίνει. Αὐτὰ ἀπλῶς τὰ παραθέτω καὶ τρέμω.

Πολλά, λένε, πὼς οὔτε τὰ σκεφθῆκανε πολλές κὶ ὅτι ποτὲ δὲν κουραστήκανε, δὲ νομίσανε πὼς πρέπει νὰ κουραστοῦνε, εἰδικὰ καὶ σὰν παπαδιὲς. Αὐτὰ βέβαια ἐγὼ δὲν τὰ πιστεύω, γι' αὐτὸ καὶ τὰ παραθέτω ἐδῶ. Μπορεῖ κὶ αὐτὲς νὰ τὰ δοῦνε καὶ νὰ τὰ διαφεύσουν μ' ἓνα χαμόγελο ποὺ θ' ἀνθίσῃ στὰ χεῖλη τους. Ἄν ὅμως εἶναι καὶ καμμιά τέτοια (ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω, λέω,) τότε νὰ κατεβάσῃ τὸ κεφάλι, γιὰτὶ δὲν εἶναι μόνο κακὴ παπαδιά, ὑπηρετεῖ καὶ τὸν παπά της ἀρνητικά. Κὶ ὅλα σὲ σένα πάλι ἀντανακλοῦνε.

Βέβαια, ἐγὼ δὲν συνθέτω τὴν πρεσβυτέρα σου. Ἐγὼ τὴ βλέπω ἐν σχέσει μὲ σένα. Ἐγὼ παραθέτω πὼς τὴ θέλεις, πὼς πρέπει νὰ τὴ θέλῃς ἐσὺ τὴν παπαδιά, κὶ ἐκείνη, ἂν τὰ διαβάσῃ κὶ ἂν νομίζῃ πὼς εἶναι σωστὰ καὶ δικαιολογημένα καὶ δυνατὰ, ἂν θέλῃ κὶ ἂν μπορῇ, ἄς κοιτάξῃ νὰ συμμορφωθῇ.

Προσπαθῶ νὰ συλλάβω τὴ χαρὰ σου παπᾶ μου, νὰ βλέπῃς τὴν πρεσβυτέρα μιὰ καλὴ μάνα. Νὰ μαζεύῃ γύρω σας τὸ δράδυ τὰ παιδιά καὶ νὰ τοὺς μεταδίδῃ ὅ,τι καλὸ μέσα της κρύβει. Νὰ τὴ βλέπῃς νὰ κατευθύνῃ σοφὰ τὸ κορίτσι καὶ νὰ συγκρατῇ ὑπομονητικὰ τὸ παιδί. Νὰ καμαρώνῃς τὸ σπίτι μὲ τὴ νοικοκυρωσύνη της. Νὰ τὴ βλέπῃς νὰ μαζεύῃ τὰ κορίτσια, νὰ τὰ μαθαίνει νὰ κεντᾶνε, νὰ δείχνῃ στὴ γειτόνισσα πὼς ἔκανε στὴ γιορτὴ σου γλυκό, πὼς ἔκοψε τὴν ποδιά στὸ κορίτσι σου, πὼς ἔφτιαξε τὴν τομάτα στὰ μπουκάλια, πὼς μποροῦνε νὰ φτιάξουνε γιούρτι, γλυκὸ κὶ ἄλλα.

Καὶ βλέπω τὴ συγγίνισή σου κάποιο δράδυ ποὺ τὴ βλέπῃς νὰ σηκώνεται νὰ πάῃ σ' ἐκείνη τὴ φτωχὴ, νὰ τῆς κἀνῃ στὴν ὥρα της τὴν πενικιλίνη, γιὰτὶ δὲν ἔχει καὶ γιὰτρὸ στὸ χωριὸ καὶ τότε ποὺ πηγαίνει ν' ἀλλάξῃ τὴν πληγὴ σ' ἐκεῖνο τὸ παιδί! Ἀλήθεια, πόση χαρὰ δοκίμασες ὅταν σοῦ ζήτησε νὰ παρακολουθήσῃ στὴν πόλη σας τὴ Σχολὴ νὰ γίνῃ Νοσοκόμα, ἀδελφή, Ἐρυθροσταυ-

Συνέχεια στὴ σελ. 44

Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ (Δ')

(Περιοδικά έντυπα και έπετηρίδες που έκδόθηκαν στόν "Αθω")*

Του κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

11. — «'Επιστροφή προς τόν Θεόν».

Νά επανέλθη θεάρεστος ένωσις έν τῷ 'Εορολογίῳ τῆς 'Ορθοδοξίας. Μηριαῖον χριστιανικόν ὁρθόδοξον δελτίον. Ἀριθ. 1. Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως [1973]. Ἐκδότης: Ἐφραίμ μοναχός. Συντάκτης: Παῦλος μοναχός, Ἐρημητήριον «Ζωοδόχος Πηγὴ» Ἱ. Μονῆς Ἐσφιγμένου, Ἁγίων Ὁσος. Τετρασέλιδο, σχ. 0,35X0,25.

Κυκλοφόρησε ὡς καὶ τὸν Δεκέμβριον 1976. Ἐκδόθηκαν συνολικὰ 42 φύλλα (πληροφορία μοναχοῦ Θεοδορήτου Ἁγιορείτου). Ἀπὸ τὸ προγραμματικὸ ἄρθρο:

«Δὲν θ' ἀπευθύνεται τοῦτο (σ.σ. τὸ δελτίον) τόσο εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἀγιορείτας, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν χρεῖαν ὑπενθυμίσεως παρ' ἡμῶν καὶ τὰς πλουσίας Βιβλιοθήκας τῶν διὰ νὰ μελετήσῃ τις χρειάζεται ὀλόκληρον ζώην. Θ' ἀσχολῆται κυρίως εἰς θέματα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι: τυχὸν ἐξ ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας τῶν ἰδίων ἢ ἐκείνων οἵτινες ἐτάχθησαν «σκοποῖ» των, ἢ ἐκ τοῦ κοσμικοῦ ἐπηρειασμοῦ, λησμονοῦν τὸν κύριον σκοπὸν, δι' ὃν «ἐγεννήθησαν ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον», τὴν ἐμμογήν δηλ. εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν κατὰ Θεὸν ζώην...

Οἱ ἀναγκῶνται τοῦ θέλει νὰ εἶναι καὶ συνεργάται καὶ σύμβουλοι καὶ εἰσηγηταὶ του, ἐπισημαίνοντες τὰ χρῆζοντα ἀνακινήσεως καὶ σχολιασμοῦ, μεταδίδοντες τοῦτο καὶ εἰς ἄλλους ἀδελφοὺς, συμμεριζόμενοι τὴν ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἔθνους προσπάθειαν».

Περιεῖχε σχόλια, ἐπικαιρότητες, ἀγιορειτικά, πατερικά κ.λπ. Ἡ γραμμὴ του ἦταν «ζηλωτικὴ».

12. — «'Ο Ὁσιος Γρηγόριος».

Ἐτησίᾳ ἔκδοσις τῆς Ἱερῶς Κοινοβιακῆς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁσος. Περίοδος Β', ἔτος 1976, ἀριθμ. 1, σχ. 80 μ., σελ. 86. Μεταξὺ 26 καὶ 27 παρατίθενται 26α - 26). Σχ. 0,20.50 X 0,14.50.

Συνεργάζονται ὁ Καθηγούμενος Γεώργιος, ὁ Καθηγ. Ἱ. Μ. Διονυσίου Γαβριήλ, ὁ Καθηγ. Ἱ. Μ. Σταυρονακτικὰ Βασίλειος, ὁ Καθηγ. Ἱ. Μ. Φιλοθέου Ἐφραίμ, ὁ μονα-

χὸς Θεόκλητος Διονυσιάτης, ὁ μοναχὸς Ἰωσήφ Κουτλουμουσιανός.

Ἀριθ. 2, ἔτος 1977, σελ. 103. Συνεργάζονται οἱ Καθηγ. Γεώργιος, Ἐφραίμ, Γαβριήλ (τώρα Προηγούμενος), οἱ Μοναχοὶ Θεόκλητος καὶ Ἰωσήφ καὶ ὁ ἱερομόναχος Ἀθανάσιος Γιέβιτις.

Ἀριθμ. 3, ἔτος 1978, σελ. 88. Συνεργάζονται οἱ Καθηγ. Γεώργιος καὶ Βασίλειος, ὁ Προηγούμενος τῆς Διονυσίου Γαβριήλ, οἱ γέροντες Ἰωσήφ καὶ Κλεόπας, ὁ ὕμνογράφος Γεράσιμος μοναχὸς Μικραγιαννανίτης, ὁ λόγιος Μητροπολίτης πρ. Λήμνου Βασίλειος Ἀτέσης, ὁ Ἀρχιμ. Πετρώνιος Τανάσς καὶ διάφοροι μοναχοὶ Γρηγοριάτες καὶ Συμωνοπετρίτες (ὑποθέτω ὁ Μωϋσῆς) μὲ ἀρχικά.

Ἀριθ. 4, ἔτος 1979, σελ. 66. Συνεργάζονται οἱ Καθηγ. Γεώργιος καὶ Βασίλειος, ὁ Ἱερομόναχος Πετρώνιος Προδρομίτης, ὁ γέροντας Κλεόπας, ἡ συνοδία Ἀρχιμ. Σπυρίδωνος Ξένου, ἡ ἀδελφότητα τῶν Θωμάδων, ὁ Μητροπολίτης πρ. Λήμνου Βασίλειος Ἀτέσης καὶ ὁ μοναχὸς Μ[ωϋσῆς;] Συμωνοπετρίτης.

Ἀριθ. 5, ἔτος 1980, σελ. 96. Συνεργάζονται ὁ Σεβ. Δράμας, Καθηγ. Γεώργιος κ.ἄ. μοναχοί.

Ἡ ὕλη τοῦ περιοδικοῦ, πού συνεχίζει τὴν ἔκδοσίν του, εἶναι ἀσκητικὴ, ἡσυχαστικὴ, ἐποικοδομητικὴ καὶ ψυχοφελής. Παραθέτω τμῆμα ἀπὸ τὸ προγραμματικὸ ἄρθρο τοῦ 1ου τεύχους μὲ τὸν τίτλο «Ἡ ἔκδοσίς μας»:

«Πολλοὶ ἐρωτοῦν: Συνεχίζεται σήμερον εἰς τὸ Ἁγίων Ὁσος ἡ παράδοσις τῆς ἀρχαίας μοναχικῆς καὶ ἡσυχαστικῆς ζωῆς καὶ τῆς νοερᾶς προσευχῆς; Τί ἔχει νὰ εἴπῃ τὸ Ἁγίων Ὁσος εἰς τὰ ἐρωτήματα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου; Πῶς τὸ Ἁγίων Ὁσος ζῆ τὴν Παράδοσιν, τοὺς Πατέρας καὶ τὴν Πνευματικὴν Ζωήν;

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ προϋποθέτει ἡ ἔκδοσις αὐτὴ καὶ ἡ ἐπιλογή τῶν δημοσιευομένων κειμένων.

Ἡ πρωτοβουλία τῆς ἔκδοσεως ἀνήκει εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, ἀλλὰ ἡ μαρτυρία πού δίδεται εἶναι παναγιορειτικὴ.

Κάθε ἄλλως τε Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ὁσος αἰσθάνεται τὸ χρέος ὑπερβαίνουσα τὰ ἰδικὰ της ὄρια νὰ ἐκφράξῃ κατὰ τρόπον καθολικὸν τὴν Ἀλήθειαν τῆς Ἀρχαίας Ἀθωνικῆς Μοναστικῆς Παραδόσεως, πού ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει εἶναι ἡ Ἀλήθεια τῆς Ὁρθόδοξου Ἀσκητικῆς καὶ πνευματικῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

(Συνεχίζεται)

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 21 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

Συνέχεια από τή σελ. 36

νωνικός ρόλος του ιερέως; δέον να λεχθῶσι καὶ ὀλίγα τινα ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ, ἥτις, προσιδιάζουσα περισσότερον εἰς τοὺς Μοναχοὺς καὶ ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν στατικὴν προαστικὴν κοινωνίαν, δημιουργεῖ, ἰδίως εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν πόλεων, πρόβλημα κοινωνικῆς ἀποξενώσεως.

Ἐν ὄψει τοῦ προβλήματος τούτου, ὑπάρχει ἡ τάσις καὶ τὸ αἶτημα καταργήσεως τοῦ ἱερατικοῦ ἐνδύματος (ράσου). Ἡ λύσις αὕτη υἱοθετήθη, ὡς γνωστὸν καὶ ὑπὸ τῆς Β' Βατικανείου Συνόδου. Ποῖον ὅμως ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα; Οἱ ἱερεῖς ἐξηφανίσθησαν τελείως ἀπὸ τὰς συγχρόνους κοινωνίας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Διὰ τῆς «λαϊκοποιή-

σεως» τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν ἐμφανίσεως συνετέλεσαν αὐτοὶ οὗτοι εἰς τὴν πλήρη «ἀποϊεροποίησιν» τῆς ἀστικῆς κοινωνίας τῆς Δύσεως.

Δι' ὃ καὶ μία ἐνδεδειγμένη θέσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐν προκειμένῳ, θὰ ἦτο ποιά τις προσαρμογὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐνδύματος καὶ μόνον τοῦ κοσμικοῦ κλήρου.

Ἡ π ρ ο σ ω π ι κ ῆ ζ ω ἡ τ ο ὕ Ἰ ε ρ ε ῶ ς. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, λόγῳ τῆς πρωταρχικῆς σημασίας αὐτοῦ, ὑπάρχει λίαν ἀξιόλογον ὕλικόν εἰς πάσας τὰς ποιμαντικὰς μελέτας. Δι' ὃ καὶ δὲν εἰσερχόμεθα εἰς λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν τούτου. Τοῦτο μόνον ὑπογραμμίζομεν, ὅτι ἡ βασικὴ ἐπίδιωξις τοῦ ἱερέως ἐν τῇ συγχρόνῳ πόλει πρέπει νὰ εἶναι ὁ συνδυασμὸς τῆς ἱε-

ρατικῆς καὶ προφητικῆς ιδιότητος αὐτοῦ.

Κ λ η ρ ι κ ο ἰ - Ἐ π ι σ τ ῆ μ ο ν ε ς. Ἡ συνεχιζομένη ἔλλειψις καταλλήλων ἱερέων, αἱ ἠϋξημένοι ἀνάγκαι ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις τῆς ἀστικῆς κοινωνίας ὀδηγοῦν ἀφεύκτως εἰς τὴν λύσιν τῆς χειροτονίας εὐσεβῶν λαϊκῶν (ἐπιστημόνων ἰδίως), οἵτινες δὲν θὰ εἶναι ἐφημέριοι, ἀλλὰ θὰ ἀναλαμβάνουν ἱερατικὴν τινα ὑπηρεσίαν, καθοριζομένην ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, ἐνῶ θὰ συνεχίζουσι τὴν ἐπαγγελματικὴν αὐτῶν ἀπασχόλησιν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐφαρμόζεται ἤδη ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ τινῶν ἄλλων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, προετάθη δὲ καὶ κατὰ τὸ Γ' Συνέδριον τῆς Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗ

Συνέχεια ἀπὸ τή σελ. 37

μό, τὴ μέθη, τὴν πορνεία καὶ σὲ κάθε μορφῇ ἀσωτείας· εἶναι δυνατὸν νὰ σωθοῦμε;

Τὴν ἀπάντησι βρισκόμεσι τὴν παραβολὴν τοῦ «ἀσώτου υἱοῦ», ἀλλὰ καὶ σὲ ὀλόκληρον τὴν Ἀγία Γραφή. Ὁ οὐράνιος Πατέρας μᾶς «ἐδσπλαγχνίζεσθαι» καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ μᾶς ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ μᾶς νύσῃ μετὰ τὴν πρώτην σολήν». Καθημερινὰ μάλιστα μᾶς προσκαλεῖ: «Ὅλοι, ὅσοι ὑποφέρετε καὶ βασανίζεσθε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας, ἐλθετε κοντά μου. Ἐγὼ θὰ σᾶς ξεκουράσω, θὰ σᾶς ἀναπαύσω, θὰ σᾶς δώσω τὴν ἄφεσιν καὶ θὰ σᾶς χαρίσω τὴν λύτρωσιν (Ματθ. 11,28). (Γρυῖστε πίσω μετανοημένοι σὲ μένα καὶ Ἐγὼ θὰ ἐπιστρέψω μετὰ καλωσύνην σὲ σᾶς, λέγει Κύριος) (Ζαχ. 1,3).

Καὶ ὀφείλομε νὰ παραδεχθῶμε ὅτι καὶ σὺς μέρες μας τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ μᾶς σώζει. Εἶναι ἄπειρος ἡ ἀγάπη Του. Δὲν μᾶς ἐγκαταλείπει ποτέ. Ὅταν Τὸν διώκουμε, Ἐκεῖνος μᾶς περιβάλλει μετὰ σιτοργή. Εἶναι ὁ μόνος πὸν σὶν ἄρησὶ μᾶς ἀντιτάσσει ἀγάπην καὶ ἐδσπλαγχνία.

Μὲ τὴν παραβολὴν τοῦ «ἀσώτου υἱοῦ», ὁ οὐράνιος Πατέρας, μᾶς δεβαιώνει ὅτι, ὅσο πολλὰ, ὅσο μεγάλα καὶ ἂν εἶναι τὰ ἁμαρτήματά μου, μᾶς δέχεται κοντά Του, μᾶς συγχωρεῖ, ἀρκεῖ νὰ μετανοήσωμε εἰλικρινά. Τὸ ἔλεός Του εἶναι ἄπειρο.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος σχετικὰ μετὰ τὴν φιλικὴν τοῦ Θεοῦ λέγει: «Ἐὰν ἔχῃς ἁμαρτίας, νὰ μὴ ἀπελπισθῆς· δὲν παύω νὰ σᾶς τὸ τονίζω αὐτὸ συνεχῶς καὶ ἐὰν κάθε μέρα ἁμαρτάνῃς, καθημερινὰ νὰ μετανοῆς· καὶ ἐκεῖνο πὸν κάνουμε σὶα παλιὰ σπύτια, ὅταν γίνουσι ἐτοιμὰ ὀροσα, δηλαδὴ ἀφαιροῦμε τὰ σαπισμένα μέρη καὶ ἐτοιμάζουμε καινούργια καὶ ποτε δὲ λησμονοῦμε τὴν συνεχῆ συντήρησιν, αὐτὸ ἂς κάνουμε καὶ σὲ μᾶς, σὶν ἐναντί μου. Ἐὰν πάλιωσες σήμερον ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, νὰ ἀνακαινίσῃς τὸν ἐναντί σου μετὰ τὴν μετάνοια. Καὶ εἶναι δυνατό, λέει κανεῖς, νὰ σωθῶ, ἀφοῦ μετανοήσω; Καὶ πάρα πολὺ μάλιστα εἶναι δυνατόν. Ὅλη τὴ ζωὴ μου τὴν πέρασα μέσα σὲ ἁμαρτίας· καὶ ἐὰν μετανοήσω, σώζομαι; Καὶ βέβαια πενταχάιντες τὴ σωτηρία. Ἀπὸ τὴν φιλικὴν τοῦ Κυρίου σου... Γιατὶ δὲν ὑπάρχει μέτρο τῆς φιλικότητος τοῦ Θεοῦ, ὅποτε εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῆ μετὰ λόγια ἢ ἀγαθότητά Του... Φέρε σὶν τοῦ σου μιὰ σπύτια, πὸν ἔπεσε μέσα σὶν θάλασσα· μήπως μπορεῖ νὰ σταθῆ ἐκεῖ ἢ νὰ φανῆ; Ὅση σχέσι ἔχει μιὰ σπύτια μετὰ τὸ πέλαγος, τόση μεγάλη σχέσι ἔχει ἡ ἁμαρτία σὲ συγκρίσει μετὰ τὴν φιλικὴν τοῦ Θεοῦ· καὶ μάλιστα οὔτε τόσο μεγάλη, ἀλλὰ πολὺ μεγαλύτερη καὶ διαφοροτική. Γιατὶ τὸ μὲν πέλαγος, ὅσο μεγάλο καὶ ἂν εἶναι, ἔχει ὄριον, πὸν μετρίεται ἢ φιλικὴν ὅμως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπεριόριστη» (Ὁμιλ. 8 περὶ Μετανοίας, Μ. Ρ. Γ. 49, 337).

'Ασκοῦν οἱ χιλιαστὲς προσηλυτισμό;*

Τοῦ Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

3

«Ποῦ ἦταν τὸ ἐκκλησίασμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων του;», ρωτοῦσε ἡ ἑταιρεία «Σκοπιά» τοὺς ὁπαδοὺς της στὶς 26 Μαΐου 1948. Τὴν ἀπάντησι τὴν ἔδινε ἡ ἴδια: «Κανένας τους δὲν ἔκτισε θρησκευτικὰ κτίρια γιὰ νὰ ἐγκατασταθῇ σ' αὐτὰ καὶ νὰ ὀργανώσῃ τὸ ἐκκλησίασμα, στὸ ὁποῖο νὰ τοποθετηθῇ ὡς κληρικός, ἢ πνευματικὸς προϊστάμενος» (Σκοπιά 1948, σελ. 108). Σὲ ἄλλη περίστασι ἡ ἑταιρεία ὑπογράμμισε: «Οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῶθ δὲν χάνουν καιρὸ καὶ χρήματα στὸ νὰ κτίζουν οἰκοδομὰς ἐκκλησιῶν γιὰ νὰ καλέσουν τὸ λαὸ ἔκει νὰ τοὺς ἀκούσῃ νὰ κηρύττουν» (Ἔστω ὁ Θεὸς ἀληθής, ἔκδ. 1946, σελ. 211).

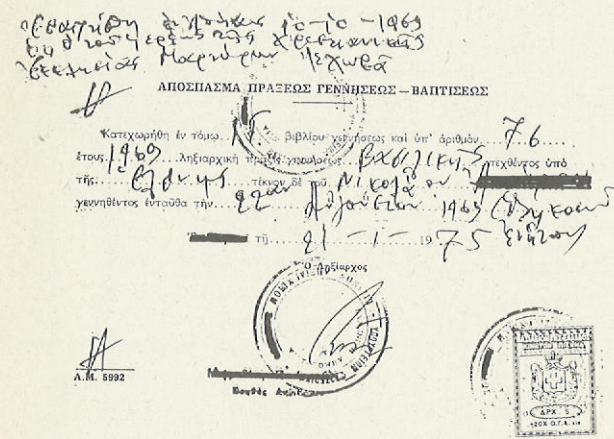
Καὶ ὁμως στὶς ἡμέρες μας ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι παρουσιάζει μοναδικὸ οἰκοδομικὸ ὄργανο. Στὴν πατρίδα μας καλεῖ τοὺς ὁπαδοὺς της νὰ προσφέρουν χρήματα καὶ προσωπικὴ ἐργασία κάθε εἶδους γιὰ τὴν οἰκοδομὴ πολυτελεστάτων κτιρίων μὲ αἰθουσες συναθροίσεων χωρητικότητας χιλιάδων ἀτόμων.

Πρόσφατα μάλιστα ἀξιωματοῦχος τῆς «Σκοπιάς» υπέβαλε αἴτησι στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ προσέφυγε στὴ συνέχεια στὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας γιὰ νὰ τοῦ ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ κτίριο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καρτάλη καὶ νὰ ὀργανώσῃ τὸ ἐκκλησίασμα, στὸ ὁποῖο τοποθετήθηκε πνευματικὸς προϊστάμενος (ποιμένας). Δὲν παρέλειψε ἀκόμη νὰ υποβάλλῃ καὶ κατάλογο τῶν μελῶν τοῦ «ποιμνίου» αὐτοῦ. Στὸ ἔγγραφο ἐδίδοτο ἡ διαβεβαίωσι πὼς οἱ «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῶθ» δὲν ἀσκοῦν προσηλυτισμό.

Τί ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τοὺς χιλιαστὲς στὴν πατρίδα μας; Δὲν ἀκολουθοῦν πλέον τὴ «γραμμὴ» τῆς «Σκοπιάς» τοῦ 1948; Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἡ ἑταιρεία διδάσκει πὼς ὁ κάθε χιλιαστὴς εἶναι διορισμένος «ποιμένας» μὲ ποιμνιο τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς τῆς περιοχῆς του καὶ «ζῆθωνα» τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ μας. Σκοπὸς του ἦταν νὰ μᾶς μεταβάλλῃ σὲ «διακόνους» τῆς χιλιαστικῆς ὀργανώσεως, «ἄσχετα μὲ τίς προηγούμενες θρησκευτικὰς πεποιθήσεις καὶ σχέσεις» μας! (Σκοπιά 1948, σελ. 108). Μὲ ποιά μέσα θὰ προσπαθοῦσε νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἔργο αὐτό; Χρησιμοποιώντας ψυχολογικὴ βία, ἐκμεταλλεόμενος ἀφελεῖς καὶ ἀστήρικτους ἀνθρώπους. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι προσηλυτισμός; Ναι, προσηλυτισμός μὲ τὴ στενὴ, νομικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου.

Μήπως λοιπὸν ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι ἐγινε τώρα νομοταγῆς, θέλει νὰ ἀφοσιωθῇ στὴν «πνευματικὴ» οἰκοδομὴ τῶν ὁπαδῶν της καὶ γι' αὐτὸ ζητᾷ: νὰ τῆς ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα «εὐκτηρίου οἴκου»; Ὁχι, πρόκειται γιὰ «στρατηγικὴ πολέμου ἀπέναντι τῶν λύκων, χάριν τῶν συμφερόντων τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ» (Σκοπιά 1956, σελ. 159).

Στὸ μυστικὸ χιλιαστικὸ βιβλίον «Ὀργάνωσις», ποῦ ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὸ σύγχρονον εὐαγγέλιον τῆς χιλιαστικῆς ἑταιρείας ἀναφέρεται σχετικὰ: «Ἡ Αἰθουσα Βασιλείας τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῶθ εἶναι τὸ κέντρο τῆς ἀγνῆς λατρείας στὴν κοινότητα. Εἶναι ὁ κυριώτερος τόπος ὅπου διεξάγονται συναθροίσεις τῆς ἐκκλησίας, καὶ προμηθεύει ἐπίσης τὸν κεντρικὸν τόπον ἀπ' ὅπου μπορεῖ νὰ διεξάγεται διακονία τοῦ ἀγροῦ» (Ὀργάνωσις, σελ. 102).

«Στρατηγικὴ πολέμου» χρησιμοποιεῖ ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι προκειμένου νὰ ἐξαπατήσῃ τίς ἑλληνικὰς Ἀρχὰς νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν ὡς «γνωστὴ θρησκεία». Τὸ πιστοποιητικὸν αὐτὸ ἀποδεικνύει πὼς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔπεσε στὴν «παγίδα» τῆς «Σκοπιάς». Δέχθηκε τὴ δήλωσι: καὶ τὰ ἔγγραφα ποῦ προσκόμισε ἀσφαλῶς ὁ τότε χιλιαστὴς πατέρας τῆς μικρῆς Βασιλικῆς καὶ καταχώρησε τὸ ὄνομα σὺν νὰ ἐπρόκειτο περὶ «γνωστῆς θρησκείας». Ἡ χιλιαστικὴ ὀργάνωσι χαρακτηρίζει τοὺς ἱερεῖς ὄργανα τοῦ Διαβόλου καὶ ἀπορρίπτει τὸ νηπισθαπισμό. Τὸ νὰ δηλώσῃ ὁμως στὸ ληξιαρχεῖο πὼς ἡ μικρὴ Βασιλική, ποῦ γεννήθηκε στὶς 22.8.1969 «ἐδαπτίσθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῶθ», δηλαδὴ τὸ φέμα καὶ ἡ ἀπάτη, εἶναι εὐλογημένο ἀπὸ τὸν «Ἰεχωῶθ» τῶν χιλιαστῶν, ἐπειδὴ ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τῆς ἑταιρείας τοῦ Μπροδελίν!

«Οι Αϊθουσές μας Βασιλείας πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο της αληθινής λατρείας σε κάθε κοινότητα», προσθέτει η εταιρία σε μυστικό υπηρεσιακό έντυπο (Διακονία της Βασιλείας 10/1978, σελ. 2).

Μήπως λοιπόν άλλαξαν τα πράγματα; Μήπως οι χιλιαστές περιορίζονται στους «ναούς» των, τους οποίους ονομάζουν «αϊθουσες βασιλείας» και προσφέρουν εκεί τη λεγόμενη «άγνη λατρεία»; Μήπως δεν θεωρούν πλέον τους έαυτούς των «ποιμένες» με «ποίμνιο» τους Έλληνες ορθοδόξους πιστούς και «αμύδινα» το κατώφλι των σπιτιών μας; Μήπως εγκατέλειψαν για πάντα τον προσηλυτισμό; Καθόλου! Η λεγόμενη «άγνη λατρεία» ταυτίζεται στη χιλιαστική ορολογία με την έννοια του προσηλυτισμού. Γι' αυτό και οι «αϊθουσες βασιλείας», σαν «επίκεντρα» της «άγνης λατρείας» και της «διακονίας του αγρού» είναι τα σύγχρονα προσηλυτιστικά κέντρα της χιλιαστικής οργανώσεως.

Έκεί συναθροίζονται οι χιλιαστές για να μελετήσουν τις οδηγίες και τα εκπαιδευτικά εγχειρίδια της εταιρίας του Μπρουκλιν. Από εκεί προμηθεύονται τα δελτία εκθέσεων τα οποία πρέπει να συμπληρώνουν τακτικά για να μπορέσει η εταιρία να ελέγξει την απόδοσή τους. Έκεί παραλαμβάνουν τις εκθέσεις που πρέπει να συμπληρώσουν για να πληροφορήσουν την οργάνωσή για τον καθένα από το «ποίμνιο», ώστε να μπορούν να σχηματισθούν λεπτομερείς «φάκελοι» (!) για όλους μας. Από εκεί γίνεται ακόμη η προμήθεια των βιβλίων, βιβλιαρίων και περιοδικών που χρησιμοποιούνται στον «αγρό».

Μήπως όμως υπερβάλλουμε τα πράγματα; Οι άνθρωποι ζήτησαν να τους επιτραπεί να οργανώσουν «ευκτήριο οίκο», κακό είναι αυτό; δεν προστατεύει το σύνταγμα της χώρας τις θρησκευτικές ελευθερίες; Εκείνο που θέλουμε να τονίσουμε εδώ είναι πως οι χιλιαστές χρησιμοποιούν για σκοπιμότητα τον όρο αυτό (ευκτήριος οίκος) με άλλη έννοια, με την έννοια «κέντρο προσηλυτισμού», με σκοπό να παραπλανήσουν τις αρμόδιες Αρχές για να επιτύχουν κρυφούς σκοπούς. Όμως την έννοια αυτή την αποκρύπτουν και με τον τρόπο αυτό, οι ίδιοι αποδεικνύουν πως δεν πρόκειται για «γνωστή θρησκεία», αφού δεν φανερώνει τις αληθινές προθέσεις και δοξασίες της.

Για ό,τι αφορά στον «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει να απευθυνεσθε στη Διεύθυνση του Περιοδικού «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», δδδς Ιωάννου Γενναδίου 14, Αθήνα (140). Τηλ. 718.327.

Η ΠΑΠΑΔΙΑ ΜΑΣ

Συνέχεια από τη σελ. 40

ρίτιστα... κι όταν σου έλεγε: «Θά είναι καλό να παρακολουθήσω κι εγώ. Και για το σπίτι μας μόνο να μάθω να κάνω μιά ένεσι, να ξέρω και να μπορώ να προσφέρω την πρώτη δοθήεια σ' ένα κακό περιστατικό. Κι εδώ στην ένορία μας είναι τόσοι πτωχοί, που δύσκολα μπορούν να φωνάξουνε γιατρό».

«Τί χαρά θά νοιώσουνε και πόσο δικοί σου θά γίνουνε, παπά μου, όταν δεχθούνε σαν κομμάτι αγάπη δικό σου και δικό μας, αυτό που θά μπορώ σε μιά δύσκολη στιγμή να τους προσφέρω. Θά έχης κι εσύ τότε, προθυμότερη κι ολόανοχτη την καρδιά τους, για να σπείρης σε μιά κρίσιμη κι εύλογημένη στιγμή».

Κι αυτές κι άλλες πολλές χαρές μπορείς να πάρης από την πρεσβυτέρα σου, όταν της θερμάνης το ζήλο, την πίστη προς την αποστολή σου, τη θέση της στο σπίτι και στην ένορία και σ' όλη την κοινωνία γενικά. Όταν κι εσύ τη συλλάβης αυτή την αποστολή, όταν πάνω σ' αυτό σκεφτής πολύ, όταν την καλέσης, την έχης και την τιμάς σά συνεργάτη σου. Κι ακόμα κάτι. Είναι πιθανό πολύ να έχη και κάτι καλλίτερο και κάτι που δεν τό κατέχης εσύ. Έγώ σε θέλω με κατανόηση εδώ και με ταπεινοφροσύνη. Να δεχθής, να δέχσαι και τη συμβουλή. Φαίνεται η καλή συμβουλή, μη φοβάσαι και δείχνει όταν θέλη κάπου να σε παρασύρη. Δεν έχομε δηλαδή παπαδιές, που κάνουν αυτές τον παπά πρότυπο; Έγώ γνωρίζω πρεσβυτέρα, που καλύπτει όλα τα μειονεκτήματα του παπα. Κι αντίθετα. Έχομε και παπαδιές, που δεν αφήνουνε τίποτα. Που καλύπτουν κι αυτή την αρετή του παπα. Αυτό θέδαια, όταν ο παπάς δεν έχη δύναμη και προσωπικότητα. Να σου πω κάτι; Όταν έχης παπαδιά που δεν προσεύχεται, που δεν πηγαίνει καθόλου στην εκκλησία, μόνο τότε πρέπει να φοβάσαι. Όταν κι εσύ δεν προσεύχεται τότε θά σάς φοδηθούν και τους δυό σας όλοι. Όταν κι οι δυο προσεύχεσθε, μη φοβάσθε κανένα. Ο Χριστός θά σάς φωτίση. Ο Χριστός δέ διώχγει κανένα. Όταν δλέπη χέρια ύψωμένα, ή καρδιά Του καίγεται. Διακρίνει το παιδί του το πιστό και ταπεινό, διακρίνει την πνοή Του σ' ένα «σκευος όστράκινο» ελεύθερη και πρόθυμη κι έτοιμη να πετάξη κοντά Του. Σ' αυτόν δεν θά τρέξει; Αυτός, που σταυρώθηκε για τον έχθρό Του, που προσευχήθηκε γι' αυτούς που κρατούσανε στα χέρια τους σφυριά, δεν θά σπεύση στα παιδιά του, τα πιστά και ταπεινά, που θά στέκουν με τα χέρια τους ύψωμένα;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Ὅτι δὲ πάλι οἱ αὐθαίρετες ἢ καὶ οἱ ἐπικρατήσασες ἀκόμη προσαρμογὲς τῆς μοναχικῆς λατρείας στὴν ἐνοριακὴ πράξι· εἶναι καταστρεπτικὲς γιὰ τὴν θεία λατρεία, δὲν ἔχομε παρὰ νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ δύο μόνο παραδείγματα, τὸ ἓνα ἀπὸ τὴν σειρά τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἐρώτησι: Πρῶτο· ἡ παράλειψι τῶν στίχων τῶν ψαλμῶν τοῦ λυχνικοῦ καὶ τῶν αἰνῶν στέρησε τὴν ἐνοριακὴ ἀκολουθία ἀπὸ ἓνα θαυμάσιο διδλκικὸ ψαλμωδικὸ στοιχείο καὶ ἔρριξε μονομερῶς τὸ θάρος στὰ τροπάρια, καταστρέφοντας ὅμως ἔτσι τὴν ἀρχικὴ ἰσορροπία ψαλμοῦ καὶ τροπαρίων στὴν ψαλμωδία. Δεύτερο· Ἡ ἔναρξι κάθε ὁμάδος ἀκολουθίας προϋποθέτει ἀπαραιτήτως, σύμφωνα μὲ τὴν ὀρθὴ τάξι, τὴν ἀπαγγελία τοῦ «Βασιλεῦ οὐράνιε...» καὶ τοῦ ἐναρκτηρίου τρισαγίου. Ἐπειδὴ δὲ παραδοσιακὰ πάντοτε ὁ ὄρθρος συνάπτεται στὸ μεσονυκτικὸ καὶ ὁ ἔσπερινός στὴν Θ' ὥρα, τὸ «Βασιλεῦ οὐράνιε...» —ἀπαραίτητη ἐπίκλησι πρὸς τὸ ἅγιο Πνεῦμα γιὰ τὴν ἀναφορὰ τῆς «ἐν Πνεύματι ἀγίῳ» προσευχῆς τῆς Ἐκκλησίας— καὶ τὸ τρισαγιο προτάσσονται τοῦ μεσονυκτικοῦ καὶ τῆς Θ' ὥρας ἀντιστοίχως. Παράλειψι τῶν καὶ ἔναρξι τοῦ ὄρθρου ἢ τοῦ ἔσπερινοῦ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...» ἢ τοῦ «Δεῦτε προσκυνήσωμεν...», ἐφ' ὅσον παραλείπεται τὸ μεσονυκτικὸ καὶ ἡ Θ' ὥρα, εἶναι τελείως ἀδόκιμη καὶ λειτουργικὰ ἀδικαιολόγητη.

Στὰ ζητήματα ποῦ θὰ ἀπασχολήσουν τὴν μέλλουσα νὰ συνέλθῃ ἀγία καὶ μεγάλη Σύνοδος περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐξέτασι τοῦ θέματος τοῦ τυπικοῦ. Ἴσως ἀπὸ αὐτῆ, μετὰ ἀπὸ διεξοδικὴ μελέτη τῶν προβλημάτων ποῦ ἀνακύπτουν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ μοναχικοῦ τυπικοῦ στὰ σημερινὰ ἐνοριακὰ πλαίσια, δοθοῦν καὶ οἱ δέουσες ὀρθὲς λύσεις. Κι αὐτὸ εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ γίνῃ σύντομα, γιὰτὶ ἡ συνεχιζομένη αὐθαίρετη προσαρμογὴ τοῦ μοναχικοῦ τυπικοῦ στὶς ἐνοριακὰς κοινότητες δὲν ἀποβαίνει, ὅπως εἶδαμε, πάντοτε πρὸς ὄφελος τῆς λειτουργικῆς τάξεως καὶ εὐπρεπειᾶς.

Ἄ λ λ η λ ο γ ρ α φ ἰ α

Α ἰ δ ε σ ι μ. Ἄ π ο σ τ. Μ ι χ α ἡ λ.

Ὅσα γράψαμε στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 378

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 27 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

ἐρώτησι στὸ τεῦχος τῆς 1-15) 4) 80 τοῦ «Ἐφημερίου» περὶ τῆς τελέσεως ἀγιασμοῦ κατὰ τὴν ἀκολουθία «εἰς γυναικαλεχῶ» δὲν ἐκφράζουν οὔτε τὴν παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε τὴν προσωπικὴ γνώμη τοῦ γράφοντος. Αὐτὸ, νομίζω, πὼς ἔγινε σαφές. Καθαριστὸς τῆς λεχοῦς ἢ τοῦ οἴκου, ὅπου ἔλαβε χώραν ὁ τοκετός, μὲ ραντισμὸ μὲ καθ' οἰοδήποτε τρόπο ἀγιάζομενο νερὸ δὲν εἶναι γνωστοὶ στὴν πράξι τῆς Ἐκκλησίας οὔτε ἄρξιν, εὐτυχῶς, θέσι στὰ ἔντυπα λειτουργικὰ μας βιβλία. Ἄν ἀπαντοῦν σὲ μερικά, ὅπως εἶδαμε, χειρόγραφα ἢ ἂν γίνωνται σήμερα σὲ ὀρισμένα μέρη, ὀφείλεται σὲ ἐπιδράσεις τῶν λαϊκῶν ἀντιλήψεων ἢ τῶν καθαρμῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Μιὰ ἱστορικὰ ἐνδιαφέρουσα παραλλαγή καὶ ἐπὶ τὸ λειτουργικώτερο διαμόρφωσι τῶν ραντισμῶν αὐτῶν μαρτυροῦσε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ π. Π. Χ. Παπαδοπούλου, ποῦ τὴν δημοσιεύσαμε ὄχι· γιὰτὶ ἔτσι πρέπει νὰ γίνετα, ἀλλὰ «γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ πράγματος».

Α ἰ δ ε σ ι μ. Κ. Κ ο τ σ ῶ ν η ν.

Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς τριπλῆς μετὰ λήψεως ἀπὸ τὸ τίμιον αἶμα ἀπὸ τὸν λειτουργοῦντα ἱερέα γράψαμε διεξοδικὰ στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 107 ἐρώτησι. Κατὰ τὴν παλαιὰ πράξι οἱ ἱερεῖς κοινοῦσαν μόνο μιὰ φορὰ ἀπὸ τὸ ἅγιον ποτήριον, ὅπως καὶ ὁ λαός. Τριπλῆ κοινωνία μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴ «Διάταξι τῆς θείας λειτουργίας» τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φιλοθέου καὶ ἀπὸ παλαιὰ χειρόγραφα, ποῦ φθάνουν, ὅπως τοῦλάχιστον γνωρίζω, μέχρι καὶ τὸν ΙΓ' αἰῶνα. Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ ὀρθότερο, ἐφ' ὅσον εἶναι σύμφωνο καὶ πρὸς τὴν ἀρχαία πράξι. Ἡ τριπλῆ ὅμως κοινωνία εἶναι ἀρκετὰ παλαιὰ καὶ ἔχει γενικῶς ἐπικρατήσει. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν νομίζω πὼς εἶναι σκόπιμο νὰ ἀνακινήθῃ τὸ θέμα αὐτό. Ἄς ἀκολουθεῖται ἡ τάξι ποῦ προκρίνει ὁ κατὰ τόπους ἀρχιερέυς. Τὸ συμπέρασμα πάντως, στὸ ὅποιο μετὰ ἀπὸ ἀναδρομὴ στὶς διάφορες πηγὰς εἶχαμε καταλήξει στὴν ἀπάντησι ἐκείνη, ἦταν ἐπὶ λέξει: «Ἡ ἐπιστροφή στὴν ἀρχικὴ πράξι δὲν εἶναι τόσο εὐκόλη, οὔτε ἴσως καὶ ἀξιοσύστατη, ἀφοῦ ἐπὶ αἰῶνας πιά ἐπεκράτησε καὶ γενικῶς κρατεῖ καὶ σήμερα ἡ τριπλῆ ἐκ τοῦ ποτηρίου κοινωνία».

Ε Π Ι Κ Λ Ι Ρ Α

Τὸ Τριώδιο ἀρχίζει

ΤΟ ΤΡΙΩΔΙΟ ἀρχίζει μὲ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου (15 Φεβρουαρίου, ἐφέτος). Εἶναι μιὰ κατανυκτικὴ περίοδος τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους, καταστάλιση μὲ ἐξαίσιμα ἑνωδιακὰ ἄνθη, χρωμαμένα ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη πνευματικότητα. Εἰσάγει σὲ τὸ Πάσχα, φθάνοντας ὡς καὶ τὸ Μέγα Σάββατο. Ἐτοιμάζει τοὺς πιστοὺς νὰ ὑποδεχθοῦν τὸ σωτήριο Πάθος ἄξια καὶ νὰ μετασχουν σ' αὐτὸ συνειδητά, ὡς ἀληθινοὶ μύστες καὶ φίλοι τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὸ σχετικὰ μακρὸ χρονικὸ διάστημα τοῦ Τριωδίου, κάθε ζῶν μέλος τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνίζεται, μὲ προσευχὴ καὶ νηστεία, ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας, παραδιδόμενος σὲ οὐράνιες φλόγες τῆς θείας Ἀγάπης. Τῆς Ἀγάπης ποὺ στανρώθηκε γιὰ μᾶς.

Ἄς εὐχηθοῦμε, αὐτὴ τὴ χρονιά, νὰ εἶναι σὲ κάθε ἐνορία, χάρις σὲ λόγῳ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, πρὸ θαθεῖα ἢ διαπότιση τῶν πιστῶν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Τριωδίου.

Ἡ μεγαλύτερη συμφορὰ μας.

ΣΤΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ ΜΑΣ, τὸ νὰ μένει κανεὶς πιστὸς σὲ Χριστό, εἶναι ἤδη ἄθλος ζηλευτός. Καὶ ἂν εἶναι κληρικὸς, τὸ νὰ μὴν ξεστομαίξει ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῆς ἀποστολῆς του, ἀλλὰ ν' ἀγωνίζεται γιὰ ν' ἀπαποκριθεῖ σ' αὐτὴ, μέσα σὲ τόσες ἀντιξοότητες ποὺ σωρεύει ἢ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας, εἶναι κάτι ὄχι θανασιό. Ἐνας μεγάλος ὀρθόδοξος ποιμένας τοῦ περασμένου αἰῶνα, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονσιάνδης, στήριξε τὸν ἑαυτὸ του, γράφοντας αὐτὰ τὰ λόγια: «Συνήθισε τὸ ἐγὼ σου σὲ τὴν παραδοχὴ ὅτι οὐ εἶσαι ἁμαρτωλὸς καὶ ὄχι οἱ ἄλλοι. Μ' αὐτὴ τὴν πεποίθησι, ποὺ εἶναι ἐντελῶς ἀληθινὴ, θὰ μπορεῖς νὰ προσιατεύεις τὸν ἑαυτὸ σου ἀπὸ πολλὰ ἁμαρτήματα καὶ πάθη. Ἡ μεγαλύτερη συμφορὰ μας ἐγκτεται σὲ γεγονὸς ὅτι καταλογίζουμε τὰ δικά μας φταιξίματα σὲ ἄλλους» (ἀπὸ τὸ βιβλίον του: «Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ μου»).

Στὴν οὐράνια ἀποθήκη.

Η ΛΑΓΙΚΗ ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ, σὲ μιὰ εὐλαβικὴ ἐκφανσὴ τῆς, χαρακτηρίζει τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου «μέρα ποὺ γιορτάζει τὰ ὀνομαστήριά του ὁ καθένας μας». Πράγματι, ἡ παραβολὴ ποὺ εἶναι τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα σὲ τὴν Θεία Λειτουργία αὐτῆς τῆς Κυριακῆς, ἐνδιαφέρει ἅμεσα ὅλους μας. Γιατὶ ὅλοι ἔχουμε ἀνάγκη ἀληθινῆς μετάνοιας, νοιώθοντας τὸν ἑαυτὸ μας συμμέτοχο σὲ τὴν περιπέτεια καὶ τὴ μακαρία κατάληξη τοῦ παιδιοῦ τῆς βιβλικῆς διηγῆσεως. Ἐτοι, ἐπαναλαμβάνουμε σὲ τὸν Κύριον, μαζί μὲ τὸν ἑνωδοῦ («Ἐσπερινός, α' στιχηρὸ προσόμοιο»), ζών-

τας τα καὶ οἱ ἴδιοι, τὰ ἐξαίσιμα λόγια: «Εἰς ἀναμόρτητον χώραν καὶ ζωηρὰν ἐπιστεύθη, γεωσπορήσας τὴν ἁμαρτίαν τῆ δρεπάνη ἐθέρουσα τοὺς στάχτας τῆς ἀμελείας καὶ δραγμάτων ἐστοίθασα πράξεών μου τὰς θημωνίας, ἅς καὶ κατέστρωσα οὐχ ἄλλοι τῆς μετανοίας... Τῷ ἀνέμῳ τῆς σῆς εὐσπλαγγνίας ἀπολύκτισον τὸ ἄχρον τῶν ἔργων μου... εἰς τὴν οὐράνιον σου συγκλείων με ἀποθήκη».

«Δάρουξ γλυκὺς».

ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΟΙΜΕΝΟΣ, σὲ τὸς ἐξαιρετικὰ δύσπιστους καιροὺς μας, εἶναι νὰ ἐλκύει τὶς ψυχὰς σὲ τὴν Ἐκκλησίαν, κεντρικὴ τῆς σωτηρίας τους. Τοῦ χροιάζεται λοιπὸν, πλὴν τῶν ἄλλων, γλώσσα ποὺ νὰ μὴ τὶς ἀπωθεῖ, ὅπως εἶναι ἐκείνη τῆς ἀμετρῆς ἀσπιροῦτος καὶ τῶν στενῶν ὀριζόντων.

Ἐδῶ παρτιάζει νὰ θυμηθοῦμε τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ σοφοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: «Δάρουξ γλυκὺς πληθύνει φίλους» (Σοφ. Σειρ. σ' 5). Ἐχει γενικώτερη ἀναφορὰ, ἀφορώντας σ' ἕνα χρυσὸ κανὼνα τῆς σωστῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς. Ὁ γλυκομίλητος ἄνθρωπος ἀποκτᾷ πολλοὺς φίλους, γιατί τὰ λόγια του τὸν κάνουν οὐμπανητικὸ καὶ ἀγαπητὸ. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν εὐρύτερο κύκλο, ὑπάγεται καὶ ὁ παραφρονος κληρικὸς. Ἐκεῖνος ποὺ, μιμούμενος τὸν Κύριον του, «οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει, κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σθέσει» (Ματθ. 16' 20).

Αἰωνόβιο δένδρο.

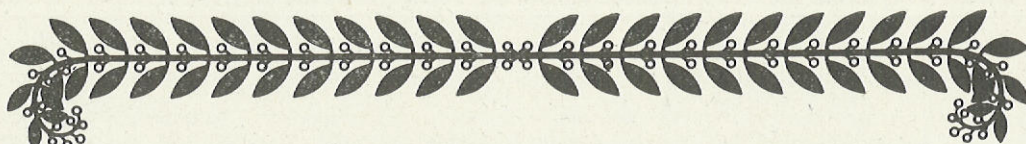
Ο ΑΓΙΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ, ἐπίσκοπος Σμύρνης καὶ μάρτυρ τοῦ Χριστοῦ, ἦταν σχεδὸν σενημήλικος μὲ τὸν αἰῶνα του, τὸν α' μ.Χ. Ἀθλήσε σὲ κατώφλι τοῦ ἐπόμενου αἰῶνα, χύροντας τὸ τίμιον αἷμα του σὲ τὸ στάδιο τῆς Σμύρνης.

Ὡσποῦ νὰ ἐπιστέψει ἔτσι τὸν ἀφιερωμένο σὲ τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου μακρὸ βίον του, διάδηκαν πολλὰ χρόνια. Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἀρχαία ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ἀνάλωσε τὶς δυνάμεις του σὲ τὴν ποίμανση τῶν λογικῶν προβάτων τῆς Ἐπισκοπῆς του, καταριζοντίας τα μὲ τὸ κήρυγμα σὲ τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, ἀγιάζοντίας τα μὲ ἀπὸ τὴ λατρεία καὶ τὰ ἱερὰ μυστήρια καὶ φυλάγοντίας τα ἀπὸ τὶς αἰρετικὲς ἐπὶ ηἰρετες.

Ἐτοι, αὐτὸ τὸ αἰωνόβιο δένδρο ἐπῆρξε ἀληθινὰ πολύκαρπο, μὲ τὴν ἰκμάδα τῆς θείας Χάρης ποτισμένο. Ἦταν μιὰ δόξα ἤδη μεγάλη καὶ ζηλευτὴ. Ποὺ ὅμως, κατὰ ἄνωθεν βράβευση, τῆς δόθηκε τὸ προνόμιον νὰ συμπληρωθεῖ μὲ τὸ μαρτύριο.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Πολυκάροῦ τιμᾶται τὴν 23ῃ Φεβρουαρίου.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΖΩΝΤΑΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Του 'Αντωνίου Μπλούμ

Έκδοση

'Ι. Μ. 'Αγ. 'Ιωάννου Καρέα

'Ανάμεσα στα χιλιάδες έντυπα και βιβλία που κυκλοφορούν στη χώρα μας, πρωτότυπα και μεταφράσεις, υπάρχουν και μερικά που ξεχωρίζουν, στ' αλήθεια, όχι μόνο για την αισθητική και καλλιτεχνική τους ποιότητα, αλλά και για την εγγύησή τους την εκδοτική και το περιεχόμενό τους.

Πρόκειται για βιβλία που συμβάλλουν ουσιαστικά στη διακονία του ανθρώπου. 'Αποτελούν συμβολή και μαρτυρία ενός πνεύματος, που μπορεί να δώσει λύσεις στα προβλήματα της ζωής μας, να ωριμάσει τις ψυχές και να τις υψώσει στην κατανόηση του αληθινού νοήματος του κόσμου, του ανθρώπου και του Θεού.

'Ενα τέτοιο βιβλίο, πνευματικό δώρο θα το έλεγα, για την εποχή μας, είναι ή «Ζωντανή προσευχή» του 'Αρχιεπισκόπου 'Αντωνίου Μπλούμ. 'Η έκδοσή του έχει πραγματοποιηθεί από την 'Ιερά Μονή 'Αγίου 'Ιωάννου Προδρόμου Καρέα και αποτελεί την αρχή μιας σειράς παρόμοιων εκδόσεων με ορθόδοξα κείμενα, διαλεγμένα από την ελληνική και παγκόσμια πνευματική προσφορά.

Γράφει στο «Σημείωμα έκδόσεως» του βιβλίου ο 'Αρχιμ. 'Αντώνιος Ρωμαιοσ, πνευματικός πατέρας της μοναστικής 'Αδελφότητας «Τό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτού του βιβλίου είναι τó ότι είναι γραμμένο από ένα σύγχρονο και «διεθνώς» γνωστό 'Ιεράρχη — ó οποίος μεταξú τών άλλων έργων του μάς έχει χαρίσει και τó βιβλίο «ΜΑΘΕ ΝΑ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΑΙ» — και τó ότι ó συγγραφεύς καταπιάνεται μ' αυτό τó θέμα κατά τρόπον, θα λέγαμε,

πρωτότυπο και προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις του σύγχρονου ανθρώπου και μάλιστα του ανθρώπου τών μεγαλοπόλεων».

'Η «Ζωντανή προσευχή» μέσα στις 170 σελίδες της περιλαμβάνει όλο τó άρωμα της ορθόδοξης πνευματικότητας. Πραγματικά ó αναγνώστης αισθάνεται μιá ήρεμη προσέγγιση, με τó αληθινό θέλημα του Θεού και διδάσκεται άμεσα και αποτελεσματικά τί είναι προσευχή και πώς αυτή έχει τά σωστικά αποτελέσματα πάνω στην ψυχή του προσευχόμενου ανθρώπου κάθε στιγμή!

Δημ. Φερούσης

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Του κ. Νικολάου Π. Βασιλειάδη

'Εκπλήσεται, στ' αλήθεια, ó αναγνώστης που παίρνει στα χέρια του τά βιβλία του κ. Βασιλειάδη! Πρόκειται για έργα εθνικής και εκ-

συμβάλλουν αποφασιστικά στην πολυεδρική πληροφόρηση τών αναγνωστών πάνω σε καρυφαία θέματα της πνευματικής και κοινωνικής ζωής.

«Τό λυκόφως του Μαρξισμού», «'Η χριστιανική πίστις στον αιώνα της επιστήμης», «Χριστιανισμός και ανθρωπισμός», «'Ο Μαρξισμός και οι νέοι» είναι μερικά μόνο από τά καντά, επίκαιρα, όσο και διαχρονικά θέματα, με τά οποία έχει ασχοληθεί διεξοδικά ó κ. Βασιλειάδης.

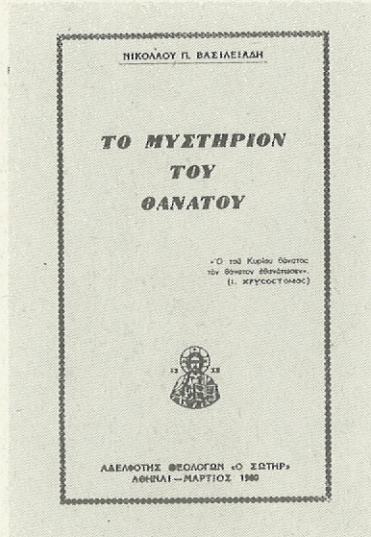
'Ενα παρόμοιο βιβλίο, καιριο για τόν άνθρωπο, που ασχολείται διεξοδικά με τó συγκλονιστικό πρόβλημα του θανάτου, είναι και τó «Μυστήριο του θανάτου».

'Ανεπιφύλακτος είναι και δώ ó θαυμασμός μας. Γιατί στις 570 σελίδες του παρουσιάζεται με πληρότητα όλη ή ορθόδοξη, δογματική, θεολογική, πατερική, ευαγγελική, εκκλησιαστική άποψη του μεγάλου αυτού θέματος.

Σημειώνει στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου ó κ. Ν. Β. «... ή ζωή χωρίς τόν θάνατον είναι πτωχή πτωχοτάτη. Χωρίς τόν προβληματισμόν του θανάτου ή ζωή μας καταντά όπως ή ζωή τών ζώων ή τών φυτών, τά όποια άγνωσούν ότι θα άποθάνουν. 'Ενώ ó θάνατος, ó άχώριστος συνοδοιπόρος μας, εμπλουτίζει την ζωήν του λογικού ανθρώπου με την προσδοκίαν της αιωνιότητος και τó αίσθημα του χρέους και της ευθύνης».

Σπάνια κανείς διαβάζοντας για τó θάνατο, γεμίζει την ψυχή του με ζωή. Με αισιοδοξία και με κατάφαση. Αυτό γίνεται ξεφυλλίζοντας και μόνο τó βιβλίο «Τό μυστήριο του θανάτου». Αισθάνεσαι την 'Ανάσταση και τó σφρίγος της πνευματικής χαράς καθώς βεβαιώνεσαι πιά στο τέλος πώς δεν υπάρχει στην ουσία θάνατος όταν βιώνεις μέσα σου την αλήθεια της ζωής, της πίστεως και της χαράς που προσφέρει ή προσδοκία της 'Ανάστασης.

Δημ. Φερούσης

κλησιαστικής προσφοράς που ή ποιότητά τους, ó όγκος τους, ή θεματογραφία και ή βιβλιογραφία τους,

ΜΝΗΜΗ ΙΕΡΟΥ ΦΩΤΙΟΥ

Με το ενδιαφέρον θέμα «Αί Θεολογικά Σχολαί εις την διακονίαν της Έκκλησίας», άσχολήθηκε η έτήσια Συνάντηση Ίερας Συνόδου και Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, με την ευκαιρία της Μνήμης του Ίερού Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (6 Φεβρουαρίου).

Κατά τα καθιερωμένα, το πρωί έγινε Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στο Καθολικό της Ί. Μονής Πεντέλης. Προεξήρχε ο Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας. Κήρυξε ο Ύφηγητής του Πανεπιστημίου κ. Ίω. Παναγόπουλος. Μετά τη Θ. Λειτουργία και το ρόφημα, στη μεγάλη Αίθουσα του Διορθοδόξου Κέντρου έγινε, υπό την Προεδρία του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ, η κοινή Συνάντηση των Σεβ. Μελών της Διαρκούς Ί. Συνόδου, άλλων Ίεραρχών και των Καθηγητών, Ύφηγητών, του λοιπού Ε.Δ.Π. και άρκετών φοιτητών της Θεολογικής Σχολής.

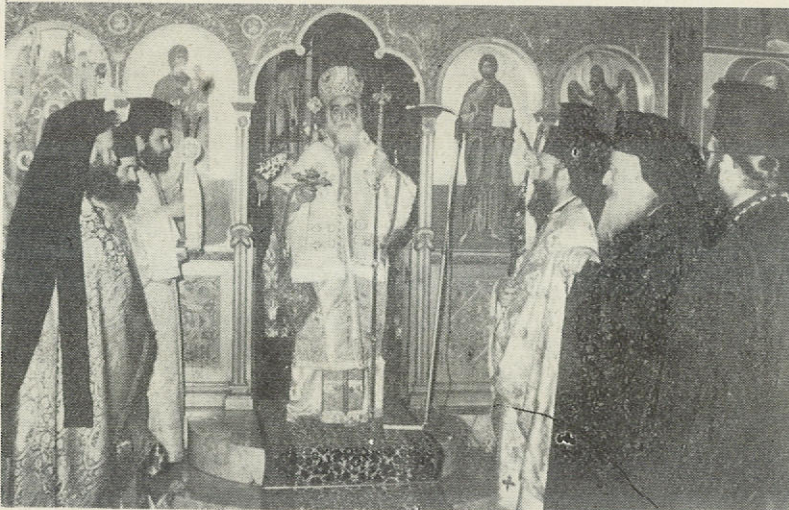
Ο Κοσμήτωρ της Σχολής κ. Ήλιος Οικονόμου άνέπτυξε το θέμα «Αί Θεολογικά Σχολαί εις την διακονίαν της Έκκλησίας» και άκολούθησε ζωηρή συζήτηση, στην οποία πήραν το λόγο πολλοί άπό τους συμμετέχοντες στη Συνάντηση. Ο Μακ. κ. Σεραφείμ συνόψισε στο τέλος τα θετικά στοιχεία των συζητήσεων, ευχήθηκε εύδωση του πνεύματος συνεργασίας μεταξύ ποιμανούσης Έκκλησίας και Θεολογικής Σχολής και με τους προσκεκλημένους παρεκάθησε στην κοινή τράπεζα του Κέντρου, που παρέθεσε η Ί. Μονή Πεντέλης.

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Ι.Σ.Κ.Ε.

Σύμφωνα με άνακοίνωση του Ίερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος,

πραγματοποιήθηκε στις 29 Ίανουαρίου στον Ι. Ναό Αγίας Ειρήνης (Αθήνα) η έτήσια τακτική Γενική Συνέλευσή του.

Κατ' αυτήν εγκρίθηκαν ο άπολο-

Στιγμιότυπο άπό τη Θεία Λειτουργία στο Καθολικό της Ί. Μονής Πεντέλης. Χοροστατεί ο Σεβ. Κίτρους κ. Βαρνάβας. Δεξιά ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Σεραφείμ.

γισμός της χρήσεως 1980, ο προϋπολογισμός της χρήσεως 1981 και ο προγραμματισμός για το 1981. Έπίσης εγκρίθηκε και ο άπολογισμός εργασιών του Διοικ. Συμβουλίου του έτους 1980, τον όποιο άνέπτυξε ο Πρόεδρος του, πρωτοπρ. κ. Νικ. Αύγερινόπουλος.

Η Γενική Συνέλευση, έξ άλλου, ένέκρινε πρόταση για την άνακήρυξη του ύπουργού και του ύφυπουργού Οικονομικών κ.κ. Μιλτ. Έβερτ και Κων. Παπαρηγοπούλου, ως ευεργετών «διά την άμέριστον συμπαραστάσιν των πρὸς τὸν έφημεριακόν Κλήρον, επί αίτημάτων αυτού, ειδικώτερον δέ και διά την χορήγησην του χρονοεπιδόματος της όλους τους Κληρικούς». Μειοψήφισαν 7.

ΔΡΑΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΟ

Συνεχίζονται οι άντιδράσεις πολλών έφημερίων για τη γνωστή άπόφαση του Έλεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την όποια δέν συνυπολογίζεται —άναδρομικώς— η ιεροψαλτική προύπηρεσία των Έφημερίων.

Είναι εύγλωττο μάλιστα ένα σχόλιο της έφημερίδος ΕΣΤΙΑ (7.2.81) που χαρακτηρίζει το μέτρο ως «δραστικό άντικίνητρο» «Συντεπεται το ύφρονος τούτου μέτρου, έπέρχεται σημαντική συρρίκνωση των ίσχνών άποδοχών έκατοντάδων έφημερίων της ύπαίθρου» και με τέτοια άντικίνητρα ύπάρχει φόβος «νά έπιταχυνθή η διαδικασία άραιώσεως των τάξεων του έλληνορθοδόξου Κλήρου και της άντιστοίχου πυκνώσεως του άριθμού των άλειτουργήτων ναών».

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ

ΤΟΥ TAKE

(Έπειδή εις τα τελευταία τεύχη του «Έφημεριου» δέν δημοσιεύθηκαν νέοι συνταξιούχοι του TAKE, οι όποιοι έν τῷ μεταξύ άνήλθαν σέ 120, συνεχίζουμε άπό το τεύχος αυτό με τους τελευταίους).

—Ζουμπολάκη Σοφία, πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 8.796, εφάπαξ 334.020.

—Κουτριδης Άχιλλεύς, ύπάλ. Άποστ. Διακονίας, ΜΕ)5, έτη ύπηρεσίας 28, σύνταξη 16.190, εφάπαξ —.

—Οικονόμου Κοσμάς, ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, εφάπαξ 347.200.

—Μιχαλάκης Παναγιώτης, ιερέυς, Β)4, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 21.048, εφάπαξ 375.765.

—Παπαδάτος Διονύσιος, ιερέυς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 31, σύνταξη 12.558, εφάπαξ 301.591.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ